І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

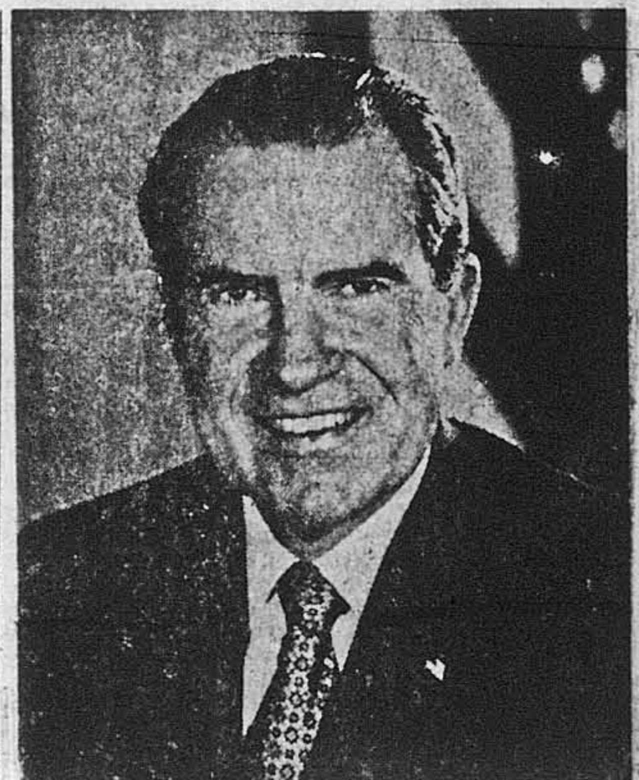
Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЛИСТОПАДА 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, NOVEMBER 9, 1972 No. 207. VOL. LXXIX.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПЕРЕОБРАНИЙ ВЕЛИЧЕЗНОЮ БІЛЬШІСТЮ ГОЛОСІВ; ДЕМОКРАТИ ЗАТРИМАЛИ БІЛЬШІСТЬ У КОНҐРЕСІ

ПЕРЕОБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ЗАКЛИКАЄ ДО СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ ДЛЯ МИРУ І ДОБРОБУТУ; ПЕРЕМОЖЕНИЙ МЕКҐОВЕРН ЗАПОВІДАЄ ПІДТРИМКУ

Президент Ричард Мілгавз Ніксон у вівторкових виборах 7-го листопада був переобраний на чергову каденцію в Білому Домі величезною більшістю голосів, мабуть найбільшою в історії Америки, хоча демократи задержали більшість в обидвох Палатах Конґресу. В середу, 8-го листопада рано, як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі, вже було підрахованих 72% виборчих голосів, з чого президент Ніксон здобув 35,046,-267, себто 62 відсотки, а його демократичний опонент сенатор Джордж МекҐоверн 21,206,701 або 37 відсотків. Згідно з дотеперішніми підрахунками президент Ніксон здобув 521 електорських голосів, а сенатор МекҐоверн тільки 17 із стейту Массачуссетс та Дистрикту Коломбії. Для вибору потрібно 270 електорських голосів. Якщо в дальших підрахунках голосів виправдаються передбачення, то президент Ніксон матиме в цьогорічних виборах найбільшу кількість загальних голосів. Досі мав цю перемогу президент Линдон Б. Джонсон, який у виборах в 1964-му році здобув 61.1% загальних голосів. Президент Ніксон здобув більшість навіть в таких „демократичних фортецях", як місто Ню Йорк, і у стейті свого демократичного суперника в Південній Дакоті. Коментатори пригадують, що свій найбільший політичний тріюмф Ніксон здобув точно десять років після своєї найбільшої поразки в кандидатурі на губернатора Каліфорнії, заявивши тоді, що він вже ніколи не буде кандидувати і кореспонденти вже не матимуть кого „копати". Опитування та передбачування заповідали „лявінову перемогу" для президента Ніксона вже перед виборами, але не передбачалося, що ця перемога буде аж така замітня. Натомість на таку можливість вказували вже перші підрахунки голосів. Це спонукало його демократичного опонента сенатора Джорджа МекҐоверна вже перед північчю в день виборів признатись до поразки, що він і вчинив у драматичному виступі на телевізії перед працівниками його виборчої кампанії, повідомивши про висилку ґратуляційної телеграми переможцеві президентові Ніксонові, в якій він заповідав йому підтримку в його змаганнях до миру дома і за кордоном. Сенатор МекҐоверн також вважає, що його кандидатура та видвигнені ним у передвиборчій кампанії проблеми заважили на політиці країни. Президент Ніксон заявив у своєму виступі, що чим більша перемога, тим більше вона зобов'язує та що він в найближчих чотирьох роках докладе всіх зусиль, щоб виправдати довір'я американського народу, працюючи для миру. З уваги на те, що демократи задержали свою більшість у Конґресі, перемогу президента Р. Ніксона вважається радше за його особисту, а не партійну. Це має на думці також президент Ніксон, як у своїй промові після перемоги заявив, що він співпрацюватиме з усіми, а не тільки з тими, що його піддержували і вибрали. У післявиборчих коментарях звертається увагу на ті найголовніші політичні напрямні, що їх обстоював президент Ніксон у своїй передвиборчій кампанії та на які він у виборах дістав виразну апробату народу. Між тими напрямними називається „мир з честю" у В'єтнамі та поступовий вихід Америки з тієї війни, збільшування оборонної могутности Америки та видатків на оборону, обережне видаткування федеральних фондів на соціяльні програми, опозицію проти перевожування шкільних дітей автобусами для інтеґрації шкіл та інше. Виборчі спостереження і підрахунки виявляють, що президент Ніксон мав загальну підтримку в усіх верствах населення, включно з новими виборцями у віці від 18 до 24 років, на які найбільші надії покладав його демократичний опонент.

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД М. НІКСОН

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ СПІРО ЕҐНЮ

ПРЕЗ. НІКСОН ЗАКЛИКАЄ ПРИХИЛЬНИКІВ І ПРОТИВНИКІВ ПРАЦЮВАТИ РАЗОМ ДЛЯ СПІЛЬНИХ ВЕЛИКИХ ЦІЛЕЙ

Вашинґтон. — Переобраний на Президента ЗСА Ричард М. Ніксон, повернувши із Сан Клементе, де він голосував, до Білого Дому у Вашинґтоні й одержавши там пізнім вечором телеграму від сенатора МекҐоверна із визнанням поразки і ґратуляціями з приводу перемоги Президента, виголосив коротку промову до американського народу з подякою для всіх тих мільйонів громадян, які підтримали його своїми голосами і з закликом до прихильників і до противників працювати разом для осягнення спільних великих цілей. Ніксон ствердив, що його лявінова перемога у виборах є перемогою Америки і накреслив коротко програму найбільш актуальних і найважливіших завдань політики ЗСА на найближчих чотири роки. На першому місці поставив президент Ніксон встановлення миру у В'єтнамі і дальше поліпшування взаємин із комуністичним світом. Як другу мету президент Ніксон визначив загальний добробут у мирі і як третю ціль однакові можливості для всіх громадян без огляду на походження й расу. Закінчив свою промову президент Ніксон висловом надії, що в найближчих чотирьох роках американська нація зможе себе так влаштувати в країні і відповісти так своїм зобов'язанням щодо встановлення тривалого миру у світі, що майбутні покоління із вдячністю оцінять досягнення ґенерації 1970-их років на славу і благо Америки. Вперше за ввесь час виборчої кампанії президент Ніксон згадав прізвище сенатора МекҐоверна, заявляючи водночас свій респект для тих усіх, що дали свою підтримку МекҐовернові.

МекҐоверн: не резиґнувати з тих ідеалів, за які він змаґався

Сіюкс Фаллс, С. Д. — Вже перші інформації про вислідди голосування у східніх та південно-східніх стейтах Америки виявили, що вигляди на перемогу сенатора Джорджа МекҐоверна практично ніякі. О годині 9.30 вечора телевізійні та радіові станції подали, що президент Ніксон має переважаючу більшість у стейтах, які разом мають понад 290 електоральних голосів в той час, коли для перемоги у виборах на президента потрібно 270 електорів. Для сенатора МекҐоверна не залишалося нічого іншого, тільки признати свою програну і переслати президентові Ніксонові ґратуляційну телеграму. Виступаючи перед північчю на телевізії, сенатор МекҐоверн поінформував своїх прихильників, що він вислав привітальну телеграму президентові Ніксонові, в якій запевнив про свою готовість дати йому повну підтримку в його зовнішній і внутрішній політиці. „Я надіюся, сказав МекҐоверн у своїй телеграмі, що у найближчі чотири роки ви поведете нас до миру назовні і до справедливости дома". Одночасно промовляючи до чисельно зібраних своїх прихильників у Сіюкс Фаллс Авдиторії, МекҐоверн закликав їх не резиґнувати з тих ідеалів, за які він разом з ними змагався упродовж останніх 22 місяців виборчої кампанії. МекҐоверн підкреслив також що, не зважаючи на програну, його кампанія принесла сподівані наслідки, бо звернула увагу загалу населення ЗСА на найпекучіші проблеми, перед якими найшлася Америка в останньому десятиріччі. Цей факт, говорить МекҐоверн, повинен облегшити біль програної, бо ЗСА є готові врешті „ступити на шлях, який я вказував". Залишається відкритим питання про те, чи тільки це було належно з'ясовано у час виборчої кампанії, говорив Дж МекҐоверн. Заповідаючи підтримку політиці президента Ніксона, МекҐоверн заявив, що він, як сенатор буде продовжувати змагатися за ті ідеали, які він поклав в основу своєї кампанії зокрема, коли йдеться про закріплення досягнень, зв'язаних з реорганізацією Демократичної партії.

ОБИДВІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ МАТИМУТЬ ЗНОВУ ДЕМОКРАТИЧНУ БІЛЬШІСТЬ

Вашинґтон. — Не вважаючи на „лявінну" перемогу республіканців президента Ніксона і віце-президента Спіро Еґню, вони не потягли за собою республіканських кандидатів до Конґресу. В останньому Конґресі було в Палаті репрезентантів на всіх 435-ох місць — 255 демократів і 177 республіканців, ото ж. республіканцям треба було б забрати в демократів 39 мандатів, щоб опанувати Палату. У 100-членному Сенаті були 54 демократи й 44 республіканці, один консерватист, який ішов разом з республіканцями, й один незалежний, тому треба було б республіканцям здобути найменше 5 демократичних мандатів щоб осягнути більшість. Але виборці голосували 7 листопада „переступаючи партійну лінію": віддали свої голоси за республіканських президента і віце-президента, однак вибирали конґресменів і сенаторів згідно з місцевими умовинами та за популярністю і заслугами окремих кандидатів, без уваги на партійну приналежність. За недокладними ще вислідами в хвилині, коли це число „Свободи" йшло до друку, республіканці зискають у Палаті репрезентантів 10-15 місць, зате їх стан посідання у Сенаті ще погіршиться, бо вони втратили там яких три мандати. Найболючішою втратою для Республіканської партії і її репрезентації в Конґресі, є несподівана програ одної з найбільш репрезентаційних постатей в Сенаті, видатного члена Комісії для збройних сил, Марґарети Чейз Смит. На її програ заважила, мабуть різниця віку кандидатів в стейті Мейн. Марґарет Смит має 74 роки, а її противник, демократ Вілліям Гатавей має 48 літ. У новому Сенаті не буде ні одної жінки. У стейті Айова 43-річний демократ Ричард Клерк, який вперше кандидував до Сенату, переміг республіканського двократного сенатора Джека Міллера. Так само в Кентакі демократ Волтер Гадлестан здобув звільнений після резиґнації республіканського сенатора Джона Шермана Купера місце, перемігши республіканського кандидата, губернатора Луї Нанна. Зате, наприклад, у Вірджінії і Ню Мехіко, республіканські кандидати до Палати репрезентантів виграли над своїми демократичними противниками. У Вест Вірджинії програв кандидуючий вперше з демократичної лінії Джон Д. Рокефеллер, із відомої родини Рокефеллерів, зять республіканського сенатора Чарльса Персі з Чикаго, який знову виграв вибори. З відомих прізвищ - республіканський сенатор Джон Тавер здобув знову сенатський мандат у Тексасі, так само, як в стейті Алабама демократичний сенатор Джон Спаркман оборонив свій мандат. У стейті Мичиґен республіканський сенатор Роберт Ґріффін, який зробив своєю головною аґітаційною темою гасло „антибусування" шкільних дітей, переміг сильного суперника, стейтового генерального прокуратора, демократа Франка Келлі. У Ню Йорку оборонили свої мандати популярні серед жидівського і муринського населення Бруклина конґресменки Белла Абдуґ і мурinка Шірлі Крістолм. Зате вперше за 50 останніх років програв видатний демократичний конґресмен з Ню Йорку Імануїл Селлер, дуже впливовий у Правничій Комісії Палати репрезентантів. Ішлося теж у вівторкових виборах про 15 губернаторських постів. Докладного списка новообраних конґресменів, сенаторів і губернаторів не було ще в середу вранці.

Джордж Воллес заповідає реорганізацію Демократичної партії

Монтґомері, Ала. — Коментуючи вислідди голосування у президентських виборах, губернатор Джордж Воллес, який у свій час змагався за кандидатуру на президента від Демократичної партії, заявив, що програна МекҐоверна засвідчує про правильність його (Воллеса) передбачувань щодо неґативних наслідків програми і політики МекҐоверна. Населення ЗСА, говорив Воллес, ніколи не було і не буде схильне дати підтримку крайнім елементам і тільки ця партія, яка висловлює інтереси „центрального струму" Америки, має вигляди на підтримку і перемогу. Демократична партія, яка найшлася під контролею МекҐоверна, переживає внутріпартійну кризу і вимогою найближчого часу є, щоб якнайскоріше перевести широкозакросну реформу партії та підготовити її до чергових виборів у 1976 р.

Український Клюб в Ню Бритен відзначив 40-річчя, спалив гіпотеку

Ню Бритен, Конн. — Минулої неділі, 5-го листопада, в цій нашій громаді відбулося відзначення 40-річчя існування і праці місцевого Українського Горожанського Клюбу та спалення документів сплаченої гіпотечної позички в сумі 50,000 долярів, що їх цей Клюб одержав на нові приміщення від Українського Народного Союзу в 1965-му році. Влаштований з цієї нагоди бенкет попередили Богослуження, що були відправлені в передполудневих годинах в місцевих українській православній церкві св. Марії та українській католицькій церкві св. Йосафата. Бенкет у власних приміщеннях відбувся після полудня. Відкрив його коротким привітанням президент Клюбу Вол. Річ, майстром церемонії був Вол. Престаш. Початкову молитву провів православний священик впреп. о. Петро Ковальчик, після чого відспівано заінтоновані місцевим українським православним парохом всч. о. Михайлом Запаринюком американський і український національні гимни. Відповідні привітання виголосили адвокат Джордж Койлі, посадник міста Стенлі Пац, що є польського роду, конґресменка Елла Ґрассо і попередній президент Клюбу Іван Котик та репрезентант губернатора стейту, комішенер автомобілів Маті Коіва, що є естонського роду. Головну промову виголосив головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, ґратулюючи Клюбові за розвиток і сплачення гіпотеки. Промовець згадав, що УНСоюз, мавши тепер понад три з половиною мільйона долярів в гіпотечних позичках на церкви і школи, здійснює заповіт своїх основоположників і піонерів мобілізацією українських людських і матеріяльних ресурсів для зберігання і розвитку нашої великої української спадщини в Америці та нашого вкладу в її розбудову. У мистецькій програмі бенкету виступав чоловічий хор під диригентурою Василя Романишина та група дітей з народними танками під проводом Й. Наконечного. Заввагами архітекта Івана Гадзіка та кінцевою молитвою, яку провів о. Іван Мухарський з місцевої української католицької парафії закінчено цю замітну імпрезу після церемонії спалення документів виплаченої гіпотечної позички.

УВАН влаштовує конференцію й виставку для відзначення сторіччя В. Кричевського

Ню Йорк. — Мистецька Кураторія при Українській Вільній Академії Наук у ЗСА влаштовує в суботу 11 листопада ц.р. Конференцію на відзначення сторіччя з народження і двадцятиріччя з дня смерти видатного українського мистця, архітекта й науковця Василя Григоровича Кричевського. У програмі Конференції, що її відкриє Яків Гніздовський, керівник Мистецької Кураторії УВАН, передбачена доповідь старшого наукового співробітника Академії Вадима Павловського на тему „Життя і творчість Василя Кричевського". В дальшій частині конференції буде висвітлення кольорових прозірок з малярських праць В. Г. Кричевського й виставка його оригінальних картин. Почнеться конференція о год. 4-ій по полудні і буде відбуватися в залях УВАН при 206 Вест 100-а вул. в Ню Йорку. Виставка триватиме від 11 до 18 листопада ц.р. і буде відкрита від год. 4-ої до 7-ої вечора. Народжений 12 січня 1873 року за новим і 31 грудня 1872 року за старим стилем, Василь Кричевський працював у різних ділянках мистецтва й науки і визначився, як маляр, архітект, графік, педагог і науковець. В 1917 р. був співтворцем і професором Української Академії Мистецтв. Переїхавши на еміґрацію, став дійсним членом УВАН. Помер у Венесуелі 14 листопада 1952 року.

ВАСИЛЬ ГРИШКО, ГОЛОВА УРДП, МАТИМЕ ДОПОВІДЬ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Комітет Конґресу Української Вільної Політичної Думки (КУВПД) влаштовує в суботу 11 листопада ц.р. у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга Евню доповідь відомого публіциста і політичного діяча Василя Гришка, голови УРДП, на тему „„Хто винен?" і „Що робити?": старі питання в новій дійсності України й еміґрації сьогодні". Початок о год. 4-ій по пол. В неділю 12 листопада ред. В. Гришко виступить з такою ж доповіддю у Філядельфії.

Нове в законодавстві про демонстрації та охорону закордонних дипломатів у ЗСА

Вашинґтон. — Президент Ричард Ніксон підписав новий закон про охорону недоторканости, прав і можливостей для закордонних дипломатів та членів їхніх родин і інших офіційних закордонних осіб, які перебувають з офіційними уповноваженнями на території ЗСА. За цим законом федеральні власті будуть переслідувати і карати тих, які зроблять проступок проти згаданих осіб, зокрема за вбивство, викрадення, погрожування, завдання неприємностей, ограбування. Новий федеральний закон насправді є доповненням до існуючих подібних стейтових законів про охорону закордонних офіційних осіб у ЗСА. За цим законом заборонені демонстрації поблизу офіційних закордонних місій і представництв на віддалі не менше 100 стіп, а у Вашинґтоні, Д.К. — можна буде демонструвати не ближче, як на віддалі в 500 стіп. У ЗСА в середньому щороку перебуває біля 100 000 закордонних дипломатів, членів їх родин та інших офіційних осіб з-за кордону.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ ФКУ В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи. — Місцевий Комітет Фонду Катедр Українознавства інформує, що цієї суботи, 11-го листопада о год. 3-ій по полудні відбудуться тут у приміщеннях Народного Дому окружні наради цього Фонду з участю делеґатів із сусідніх громад. Головним доповідачем на нарадах буде віце-президент ФКУ та його організаційний референт Богдан Тарнавський. Комітет прохає до масової участи в цих важливих нарадах.

Відділ УККА у Філядельфії заповідає громадські наради

Філядельфія. — Управа Відділу УККА скликає на на неділю 12-го листопада ширші громадські наради в чотирьох дільницях Філядельфії, які відбудуться одночасно о 1-ій г. дня, а в дільниці Френклін о 12:30 дня. На кожній з тих нарад будуть виголошені доповіді-звіти делеґатів про XI Конґрес українців у Америці та про напрямні діяльности УККА. Доповідатимуть: д-р Микола Ценко, інж. Михайло Нич, д-р Олександер Білик, мґр Володимир Яців, д-р Петро Стерчо, мґр Іван Скочиляс, мґр Мирон Утриско, п-і Христя Кульчицька, д-р Ярослав Бернадин. Наради відбудуться в таких дільницях: Філядельфія-Північ — у церковній залі при Каюґа і 17-ій вулиці; Френкфорд — у церковній залі при Ортодокс і Теконі вулицях; дільтиця 24-та вулиця — у шкільній кафетерії при 24-й вул. і Поплер вулиці; дільниця Френклін — у Горожанськом у Клюбі при 847 Північ Френклін вулиці.

ЦІЄЇ СУБОТИ СВЯТО ЛИСТОПАДА І УПА В ЧИКАҐО

Чикаґо. — Український Міжкомбатантський Комітет, Ліґа Американців Українського Походження - Відділ УККА і Т-во кол. Вояків УПА інформують, що в найближчу суботу, 11-го листопада, вони влаштовують Листопадове Свято та відзначення 30-річчя створення Української Повстанської Армії. Свято відбудеться в авдиторії школи Шопена о год. 7:30 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Двосічна постанова

Генеральна Асамблея признала минулого тижня 99 голосами леґальність „армій визволення", які борються проти „імперіялізму і колоніялізму". Спонзорами тієї резолюції були 55 комуністичних і „невтральних" азійсько-африканських членів ОН, які арґументували, що такі „армії визволення", як В'єтконґ, арабські партизани чи партизани в португальських колоніях Анґолі й Мозамбіку або у білорасистських Південно-Африканському Союзі чи Родезії, діють в ім'я національної справедливости, для волі свого народу і своєї країни. Тільки п'ять держав — ЗСА, Британія, Франція, Південна Африка і Португалія, — голосували „проти", а інші з-посеред 126 держав стримались або абсентувались.

Схвалення цієї резолюції у практиці леґалізувало підривні дії, що їх започатковують, організують та яким постачають зброю і гроші Москва і Пекін, а на американському континенті Куба. Це насправді леґалізація „експорту революції", який ведеться під гаслом боротьби проти „неоколоніялізму" й „імперіялізму", розуміючи під ними виключно західні держави. Таким чином, схвалення цієї резолюції — це дальший доказ морального і політичного провалу Об'єднаних Націй, які за ввесь свій час не змогли знайти дефініцію, що власне таке „аґресія": не можна було викувати тієї дефініції тому, що СССР вважає, що такі дії, як їх перевели Північна Корея проти Південної, Північний В'єтнам проти Південного, СССР проти Чехо-Словаччини або комуністичний Китай проти Тибету, це не були неспровоковані аґресії й інвазії, а „справедливі акції", переведені „визвольними арміями".

Прийнята комуністичними й азійсько-африканськими країнами резолюція під кутом актуальної боротьби проти білого расизму чи на те, щоб демонструвати проти політики Америки в Індо-Китаї, дуже короткозора й обосічна. Вона звернеться своїм вістрям колись проти Москви, коли уярмлені нею народи перейдуть від леґальних форм боротьби, якими користуються сучасні інтелектуали в СССР, до активно - насильницьких метод. Коли відродиться у пригожий час Українська Повстанська Армія, то вона зможе тим більше відкликатись на резолюцію Генеральної Асамблеї, яка залеґалізувала армії визволення, що борються проти колоніялізму й імперіялізму. Колись народи Східньої Европи впімнуться за застосування до Европи процесу денаціоналізації і створять власні армії визволення. Очевидно, що тоді Москва буде лаятись за „втручання у внутрішні справи".

Армія працюючих

Число затруднених в Америці дійшло в жовтні цього року до 82.700.000 осіб. Впродовж одного року кількість американців, що дістають систематично винагороду за працю, зросла на 2,300.000 понад число з попереднього року. Голова Ради економічних дорадників президента Ніксона, Герберт Стейн, вказав на „драбину", по якій безперервно пнеться вгору американський світ праці, як на найавторитетніший наявний доказ зросту економіки, яка охоплює однаково зріст фабричної і рільничої продукції, як і зріст добробуту коло 210-імльйонового населення ЗСА.

Правда, поруч із велетенською армією затруднених є ще 5.500.000 безробітних. Критики Уряду Ричарда Ніксона закидають йому, що за 4-річний час його урядування число безробітних зросло на кругло 2 мільйони людей. Але вони промовчують два основні моменти: що в той самий час відкрились варстати праці для куди вищого числа людей, як два мільйони, і що добра половина з зареєстрованих в урядах праці безробітних могла б працювати, якби хотіла. Соціяльні реформи, введені в Америці від часу „Нового Поділу" і „Справедливого Поділу" за Ф. Д. Рузвелта щораз новими законами за всіх президентів, наступників Рузвелта, це прегарна річ. Тільки минулого тижня президент Ніксон підписав знову новий закон з тієї ділянки, який поширив і поліпшив різні допомоги, передбачені державним Соціяльним Забезпеченням. І надалі напевно буде продовжуватись удосконалення користей чи то з існуючого Соціяльного Забезпечення, чи з інших створених спеціяльних аґенцій, як ось в ділянці ще неповної опіки держави над здоров'ям. Але водночас ті закони відкрили шлях для багатьох людей безскрупульних, лінивих і спритних, які ухитрюються діставати з державної чи стейтової або міської кас грошові допомоги.

Близько 83 мільйонів затруднених в Америці осіб і найвищий у світі добробут американського робітника — це могутній доказ правильности системи приватної ініціятиви, приватної власности і вільного суперництва. У комуністичних країнах офіційно „нема безробіття", але після 54-ох років тамошнього державного капіталізму Москва мусить спроваджувати з Америки збіжжя для свого голодуючого населення.

В. С-ко

ЗАСЕКРЕЧЕНИЙ МАРКС

Наневно на пальцях двох рук можна порахувати в СССР людей, які знають „всього" Карла Маркса — „геніяльного мислителя і вченого, основоположника наукової ідеології пролетаріяту, великого організатора і вождя міжнародного робітничого руху". (УРЕ, т. 8, стор. 490).

Карлом Марксом почали цікавитися в Росії революційні інтеліґенти ще в 40-их роках XIX століття. У 1869 р. вийшов у світ російською мовою „Маніфест Комуністичної партії" Маркса і Енґельса, а в 1872 р. 1-ий том Марксового „Капіталу" в російському перекладі. Ідеологія марксизму, сперта на догмі „клясової боротьби", особливо швидко стала поширюватися серед студентства в Росії і на Україні у 80-их і на початку 90-их років, коли виникли перші нелеґальні марксистські гуртки.

Як організатор „1-го Інтернаціоналу" і автор „Капіталу", що став своєрідною „євангелією н е н а вис ти", Карл Маркс зайняв найвище становище на революційному Олімпі. Над його творами, що в них він нібито відкрив „залізні закони розвитку суспільства", днями й ночами сиділи радикально настроєні студенти, фельдшери, молоді адвокати і лікарі, професійні революціонери - недоуки. Він став незаперечним авторитетом і вчителем для всіх наступних поколінь марксистів, а зокрема своїх вірних учнів Леніна і Сталіна, які „творчо розвивали" Марксову науку, достосовуючи її до вимог, диктованих життям.

В 1921 році за постановою ЦК РКП(б) в столиці відновленої большевиками російської імперії створено Інститут К. Маркса і Ф. Енґельса (ІМЕ), що мав зберігати оригінали документів цих „стовпів" нового соціяльно-політичного світогляду і видавати їх твори різними мовами. В 1928 р. цей Інститут об'єднано з Інститутом В. І. Леніна під назвою Інститут Маркса - Енґельса - Леніна при ЦК ВКП(б) (ІМЕЛ), а в 1956 р. його переназвано на Інститут Марксизму - Ленінізму при ЦК КПСС.

За роки існування ІМЛ випустив перше видання творів Маркса і Енґельса в 28 томах, а з 1956 р. велася робота над повним виданням Маркса і Енґельса в 30-ох томах. Окремі твори цих авторів виходили сотні разів мільйоновими н а к ладами всіма мовами світу.

Однак, „повного" Маркса і „повного" Енґельса в СССР, як згадано вище, не знають досі.

З офіційних біографій Маркса відомо, що як публіцист співпрацював він у 1840-их роках в заснованій „буржуазними радикалами" в Кельні „Райнській Газеті", в Парижі в зорганізованому ним „Німецько - французькому Щорічнику". Але не знають члени КПСС — від рядового партійця до члена ЦК, що був він активним співробітником американської газети „Ню Йорк Дейлі Трібюн" (1853-1856), де вмістив серію с т а т т е й про „східнє питання", і лондонської „Фрі Пресс" (серпень 1856 — квітень 1857 р.), де містив статті під загальною назвою „Викриття з історії таємної дипломатії ХУІІІ століття". Всього написав К. Маркс 22 статті, які не ввійшли в жадне з видань його праць, що появилися в Совєтському Союзі.

Не знають також совєтські обожнювачі Маркса, що в 1897-99 рр. його дочка Елеонора Маркс - Евелінґ, обидві ці серії статтей перевидала окремими збірками. У 1960 р. в Німеччині вийшла в перекладі німецькою мовою збірка витягів із статтей К. Маркса, друкованих в „Ню Йорк Трібюн", а в 1972 р. в Канаді — брошура Н. Н. „Карл Маркс про Росію — аналіза невідомих статтей" російською мовою. З цієї брошури ми й наведемо декілька цитат із замовчуваних в СССР статтей К. Маркса, які розкривають „таємницю" їх замовчування.

У своїх статтях, присвячених східньому питанню і „таємній дипломатії", Карл Маркс, пам'ятники якого стоять у кожному місці СССР, портрети якого висять у кожній совєтській установі, ім'ям якого названо тисячі площ і вулиць в „країні переміґшого соціялізму", виразно виявляє неприхильність не лише до царського уряду, а й до самого російського народу та його історії. І тому ствердження совєтських істориків - марксистів, а зокрема Леніна, що Карл Маркс „уже в 70-их роках зробив висновок про назрівання великої революції в Росії", про те, що він „з співчуттям стежив за російським революційним рухом" (УРЕ, т. 8, ст. 494) — все це фальшиві ствердження. Особливі прикмети росіян — на думку Маркса — породжували такі ж характерні особливості російської політики.

„У політиці Росії, — писав Маркс, — є одна риса, яка найбільше впадає в очі: не тільки її цілі, але й способи їх досягнення традиційно однакові. Немає такого ускладнення в східньому питанні, такого випадку, такої офіційної ноти, яких не можна було б процитувати з уже відомих сторінок історії". Російській політиці він приписує „традиційне лукавство, брехливість та викрути", і „вона нікому не може імпонувати".

Чи не актуальні ці слова й нині, коли в Росії на троні замість Миколи І сидить Леонід І?

„Політика, що її провадив Іван Калита („собиратель земель русских" — 1325-41 — В. С-ко), була також політикою, що її додержувався Іван III. І ця ж політика була також політикою Петра І і сучасної Росії, хоч змінились і назва, і країна, і характер обдуреної ворожої держави".

Про експансіоністську політику Росії Маркс пише:

„Чи можливо, щоб ця велетенська розбухла держава припинила свій ріст після того, як вона встигла вже так далеко просунутися шляхом до світової імперії? Якщо не її власна воля, то обставини стоять на переш-

(Закінчення на сторінці 6)

ВИСТАВКА ЖІНОЧОГО ПЕРА

У рамках Пленарної Сесії Ради СФУЖО, що відбудеться 24-25 листопада 1972 р. у Філядельфії, буде влаштована Виставка Жіночого Пера, видань жінок - авторок на еміґрації, від 1959 починаючи.

Традиція таких виставок розпочалася 1-ою Виставкою Жіночого Пера на 2-му Конґресі СФУЖО, що відбувся 24-27 червня 1959 р. в Ню Йорку. Виставка охоплювала видання, що їх удалося зібрати переважно з приватних книгозбірень до 1959 р. Цю виставку влаштувала д-р Марія Кобринська у співпраці з Анною Кобринською і Марією Головей.

Виставка викликала зацікавлення членок Конґресу та численних гостей. Усі виставки — образотворча, народної самодіяльности та інші — були ніби ілюстрацією студійних днів з культурно-освітньої ділянки, що їх приготовила Культурно-Освітня комісія СФУЖО в Ню Йорку під проводом голови д-ра С. Карпінської. Ця комісія під час Конґресу присвятила немало уваги сучасному культурному процесові на чужині, українській літературі взагалі, а творчості жінок зокрема. Висновки Комісії увійшли як рекомендації до резолюцій Конґресу, до яких увійшла й пропаґанда української книжки на чужині, як от виставки, домашні бібліотеки, гуртки книголюбів тощо.

Маючи перший зібраний, хоч неповний, матеріял (список видань) з першої Виставки Жіночого Пера, Управа СФУЖО, доповнивши його, надрукувала на циклостилі першу бібліографію „Жіночого Пера" в 1966 р., що охоплювала 180 видань і занотувала 52 авторки з 152 белетристичними творами, а 20 авторок з інших ділянок літератури.

З такою вступною підготовою жіноцтво могло з успіхом включитися в загально-громадські виставки „Книжки і Преси", що відбулися в Ню Йорку з нагоди ювілейних франківських святкувань у 1966 р. (голова Виставкового комітету Я. Пастущенко) та 100-річчя „Просвіти" в 1968 р. (голова Виставкового комітету д-р О. Соколишин), і вони тривали по два тижні. Взяли в них участь майже всі видавництва ЗСА, українські орґанізації і книгарні. Виставки „Жіночого Пера і Преси" відбулись під патронатом В-ва „Наше Життя", господарем була Окружна Рада СУА в Ню Йорку (голова Окружної Ради була О. Рак), а саму виставку влаштував і нею опікувався гурток книголюбів при ОР СУА (головою була Н. Чапленко). На цих виставках було понад 250 видань і вся жіноча преса на еміґрації. Подібна виставка була влаштована під час жіночої сесії СКВУ в 1967 р. (зайнялася нею Анна Кобринська, член Культурно - Освітньої комісії СФУЖО).

Ядром цих виставок була збірка „Жіночого Пера" Н. Чапленко. За її ініціятивою, як культурно - освітньої референтки СУА (1965-1971) і членки Культ.-Освітньої комісії СФУЖО започатковано „Пересувну бібліотеку СУА", що була призначена для виставок. Складалася вона з видань, подарованих письменницями, видавництвами і жіночими організаціями. Ці книжки стали пізніше основою виставок, що відбувалися на конвенціях СУА у Філядельфії 1962 р., в Ню Йорку 1965 р., в Чикаґа 1968 р., в Керганксоні 1971 р.

Це були видання, що появилися в міжконвенційному часі (щотри роки). Для них були приготовані каталоги, а крім того „Наше Життя" вмістило бібліографію „Жіночого Пера" за роки 1968, 1969, 1970. Ці виставки були повторені в округах на літературних імпрезах з обговоренням тих видань і з зустрічами із письменницями. Для цієї цілі СФУЖО приготовило літературні довідки про життя й творчість сучасних письменниць.

Менші виставки влаштовували при різних нагодах також відділи і гуртки книголюбів у ЗСА і Канаді. Наші інформації не є повні за браком даних від інших складових організацій.

Треба відзначити спробу Окружної Ради СУА в Ню Йорку, що влаштувала виставку спільно з Літературно-Мистецьким Клюбом, Нюйоркською Групою і „Прологом", включивши до неї всю українську літературу за час 1969-1971 рр. (головою Окружної Ради була І. Рожанковська, культ.-осв. реф. О. Щур). Тут уже відступлено від первісної засади тих виставок, що подавали лише твори жіночого пера. Але й не було цілости, бо — згідно зі звідомленням у „Свободі" — виставили 170 видань на 500 зареєстрованих. На всіх згадуваних виставках відбувся продаж і приймалися замовлення на книжки.

Другу виставку „Жіночого Пера", як ми це подали на початку, заходами СФУЖО приготовляє Марія Романенчук за рр. 1959-72. Ця виставка певно стане підставою для чергової виставки на Конґресі СФУЖО, що відбудеться в Канаді 1973 р. Книжки на цю виставку М. Романенчук збирає з усіх можливих джерел: з бібліотек, приватних книгозбірень, від авторок та видавництв.

З нагоди цієї виставки Світовий Комітет відзначення роковин Лесі Українки вперше покаже своє надбання. Це буде виставка творів поетки у формі по-мистецьки виконаних світлин. Оформить її музейний фахівець мгр Зенон Фецак. Отже, буде нагода запізнатися і з тією ділянкою праці цієї установи.

Пресова Служба СФУЖО

РЕЗОЛЮЦІЇ ТРЕТЬОГО СОБОРУ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

13-15 жовтня 1972 р. відбувся в Лондоні, Англія, Третій Собор УАПЦеркви. Участь у нарадах Собору взяли: Митрополит Мстислав, Єпископи Орест і Константин, 29 священиків і 42 делеґати парафій та церковних установ Західньої Европи. Крім постанов, що відносяться до справ з поточного життя Церкви, Собор схвалив ще й такі резолюції:

1. Українська Православна Церква, що ось уже понад 50 років існує у вільному світі та успішно переборює труднощі свого існування поза Батьківщиною, постійно збагачується духовним змістом, удосконалюючи водночас свою організаційну систему. Перегляд проведеної в останніх роках праці показав великі здобутки в усіх галузях церковного життя, а об'єднання Ієрархії УАПЦ з Ієрархією УПЦ в ЗСА в спільному Соборі Єпископів дало змогу вдосконалити методи праці й скоординувати дію духовних центрів православних українців у різних країнах їхнього поселення в світі. В значній мірі спричинилися до цього місійні подорожі Владики Митрополита Мстислава, який на протязі останніх трьох років відвідав православні українські громади в таких далеких країнах, як Австралія й Арґентина, та по кілька разів держави Західньої Европи. За довершену на добро нашої Церкви працю Собор висловлює високе признання й складає сердечну подяку Преосвященним Єпископам, Всечесному Духовенству і Побожним Мирянам.

2. Схиляючи в покорі голови перед пам'яттю незабутніх Митрополитів Василя Липківського і Миколи Борецького та їхніх послідовників, що склали найбільшу жертву в боротьбі за право на незалежне існування нашої Церкви в Україні, Собор кличе вірних УАПЦ у вільному світі до постійних молитов за душі неповинних мучеників і страдників Церкви українського народу — жертв московського комуністичного панування в Україні.

3. Учасники Собору схиляють голови перед свіжою могилою передчасно спочилого Святішого Вселенського Патріярха Атенагораса, що 25 років офірно і мудро очолював Царгородську Патріярхію та гідно й успішно обороняв Вселенське Православ'я проти наступу на нього зорганізованого Москвою безбожництва й російського імперіялізму. П а м'ятаючи батьківське ставлення Покійного Патріярха до нашої Церкви та Його глибоке розуміння великої трагедії, що її переживає український народ в теперішню добу, Собор кличе вірних УАПЦеркви до гарячих молитов за душу Великого Ієрарха.

Собор вітає новообраного на Вселенський Патріярший Престол Святішого Димитрія і бажає Йому Божих ласк і щедрот на тяжкому шляху служіння Вселенській Православній Церкві. Крім того Собор бажає Його Святості здійснити заповітну мету Покійного Патріярха Атенагораса й довести в найближчому часі до скликання Вселенського Православного Собору, як необхідного в сучасну пору для зміцнення всього Вселенського Православ'я й оборони Його проти намірів Москви стати „Третім Римом" і посісти для підвладної комуністичному режимові СССР Московській П а т р і я р хії права і привілеї Вселенської Царгородської Патріярхії, що, з волі Божого Провидіння, від віків їй присущі.

4. Собор схиляє голови перед пам'яттю спочилих поза Україною в останніх роках ієрархів, священиків і мирян нашої Церкви. З невимовним жалем, Собор приймає відхід у вічність Митрополитів Іоана і Іларіона, Архиепископа Доната, Єпископа Олександра та вельмизаслужених п е р ед Церквою протопресвітерів Анатія Теодоровича, Сергія Молчанівського і Івана Бачинського, що офірно й вельмикорисно служили нашій Св. Церкві поза Батьківщиною.

5. Свідомі, яке велике і цілюще значення для перебуваючих на чужині має постійний духовний зв'язок з Батьківщиною та її славною історичною м и нувшиною, вірні УАПЦ з щирою побожністю переховують у вільному світі пам'ять про борців за волю і державність України та самобутність її Св. Церкви Православної. Величний доказ на це дали вірні УАПЦ в 1971 році, відзначаючи 50-тую річницю Першого В с еукраїнського Православного Собору, що відбувся 1921 року в Києві. Ця незабутня річниця ще міцніше згуртувала вірних у мурах УАПЦ поза Батьківщиною, а многолюдні урочисті Б о г о служення, святкові зібрання, високомистецькі академії та видані друком з цієї нагоди наукові праці стали джерелом надхнення для дальшої невпинної праці Богові на славу, а Україні на добрий пожиток. Висловлюючи з цього приводу свою радість, Собор кличе Ієрархію, Духовенство і Мирян УАПЦ до дальшої безперебійної праці над зміцненням нашого духового зв'язку з поневоленою Україною.

6. УАПЦерква, будучи нерозривно зв'язаною з народом українським, завжди стояла на сторожі українських духових скарбів та його багатої культури і постійно помножувала їх. Цей почесний обов'язок виконує УАПЦ і поза Батьківщиною. Багато доказів на це дала вона на протязі останніх двадцяти років: у місті Бавнд Бруку в ЗСА постав Осередок Українського Православ'я у вільному світі, в якому збудовано Храм-Пам'ятник на молитовний спогад мучеників та страдників України і тих, що згинули в муках голодової смерти в рр. 1932-1933. В тому ж Осередку урухомлено видавництво і друкарню, відкрито музей, що переховує пам'ятки української історичної минувшини та архів - книгосховище, де зберігаються вельмицінні українські стародруки.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Б. Кравців

БОГДАН ЛЕПКИЙ — ПОЕТ ГАЛИЦЬКОГО ПОДІЛЛЯ

(2)

Це до Поручина, Жукова, Кривенького, Креґульця й інших рідних сіл Бережанщини і Гусятинщини поривався Богдан Лепкий в роки еміґрації, за першої світової війни, болівчи їх знищенням, руїною, злиднями, злигоднями соціяльними і національними:

Шумить, гуде
подільський лан
Пооранй ровами;
Стоїть село, немов курган,
Наїжений хрестами.

В подільській кузні ковалі
Кують нові кайдани.
Нема вже радости в селі,
Лиш сльози, біль і рани.

В основу цілого циклу воєнних поезій Богдана Лепкого покладені реальні образи воєнної бурі, що спустошила любі йому села, жахливої руїни, що персоніфікувала поетові знищення цілої України, тієї „новітньої Трої в попелах", перед якою він ставав на коліна і молився за неї, згадуючи знову ж колишнє мирне і щасливе рідне Поділля, що:

I в мене був свій рідний край,
Цвіли там квіти у діброві,
Шумів таємну пісню гай,
Збіжжя стелилися чудові
на паску і на коровай...
I в мене був свій рідний край.

Спогадами про рідний Поручин і Жуків, про Бережанщину навіяні й усі без вийнятку його принагідні, святкові — різдвяні чи великодні — вірші, що уже цілими десятиліттями оздоблюють сторінки святкових видань українських газет і журналів. В найбільш відомому з них „Святий вечір" сценою у всі святкової дії — це поручинська рідна хата, приходство і виведені в ній постаті колядників Юрка, Федька й Зарічного — це усе колишні реальні поручинські селяни, добрі сусіди панотця Сильвестра Лепкого, відомого галицького письменника Марка Мурави. Поручинську ц е р к в у, наче на справжньому малюнку, розписує Богдан Лепкий у своєму часто передруковуваному великодньому вірші „І наче сон являється мені":

Ще й нині бачу
церковцю стару
З дубових брусів
наче на картині

Доріжка в'єтся під гору,
І „Жучка" й „Зельмана",
і „Воротаря",
І „Зайчика", й „Через
попові лози"
Крізь прірву літ так чую я,
Неначе сміх крізь сльози.

Згадувана часто в інших віршах сільська церковця — це ця ж сама поручинська церква і розпач, що

Не видно ні церкви, ні хати
В вишневім садку
під горою —

огортає не тільки серце поета, що росло й розцвітало під її тихою і теплою ласкою в ріднім Поручині, але й плаче за ними, закриваючи очі рукою, сама Божа Мати.

Подільські чи точніше поручинські мотиви й ремінісценції наявні в більшості поезій Лепкого, і їх можна б розкривати й наводити довгою низкою. Це стверджував і сам Богдан Лепкий, згадуючи „години, пережиті в старій, великій хаті, серед просторих нив Поділля", і визначаючи, що „не одну думку й не одну віршову ідею завдячую тобі, моя тісніша вітчино".

На поручинських переживаннях засновані і поручинськими та жуківськими мотивами пронизані здебільша ранні оповідання Богдана Лепкого, писані „З життя", з позицій реалізму і зв'язку із життям, що в наш час, після понад півстоліття, стали справжнім відкриттям для марксистських літераторів та літературознавців і що на їх основі намагаються будувати „радянську" літературу. Сільські образи, типи і події для своїх оповідань брав Богдан Лепкий з реального життя рідних і знаних йому сіл — Поручина, Жукова, Біщі, Шумлян, Пилиповець та інших. Постаті своїх оповідань Лепкий називає справжніми чи видуманими прізвищами, подаючи навіть конкретні назви сіл, в яких вони жили. Одноіменний герой оповідання „Іван Медвідь" — це селянин із Біщі. Героїня з оповідання „Настя" звалася насправді Доська і втопилася вона таки в ставі, що між Поручином і Біщею. Із своїм „Босим" познайомився письменник на приходстві в Пилипівцях. І с н у в али в житті і прототипи героїв інших оповідань Богдана Лепкого.

З Поручина чи в дальшому із Бережанщини взяті сюжети і деяких повістей Богдана Лепкого, як, наприклад, „Під тихий вечір" (1923) чи „Веселка над пусте рем" (1930), що їх герої репрезентують спольщену українську шляхту і м і с ц еву інтеліґенцію, зокрема духовенство й учительство.

Яким глибоким і яким рішальним був для творчої духовости Богдана Лепкого вплив цього Галицького Поділля, може свідчити й те, що до переживань п р о в еденних там дитячих і юнацьких років він вернувся в окремих, задуманих, як своєрідна повість-хроніка, спогадах, визначених загальною назвою „Казка мого життя". Опубліковані ще за життя автора три книжки цих спогадів „Креґулець" (Львів, 1936), „До Зарваниці" (Львів, 1938) та „Бережани" (1941) не тільки цікаві описами тогочасного священичого й селянського побуту, але й важливі, як літературний документ, для історії культури тієї доби. В літературній спадщині Богдана Лепкого ці спогади становлять одну з найбільш вартісних позицій.

Відбився вплив Галицького Поділля не тільки на сюжетах і образах поетичних та прозових творів Богдана Лепкого. Куди г л и б ш и й вплив мало воно на настрій і кольорит усієї його, особливо ж поетичної творчости. В основі таких частих у поезіях Богдана Лепкого мотивів осени, з її зів'ялим, пожовклим л и с т я м, з її сльотою, сірістю і безнадійністю, що дали привід визначати Лепкого, як поета осени, а то й говорити про його „детерміністичну філософію осени" (Є. Ю. Пеленський), лежать відчуті й пережиті ним глибоко образи та настрої галицько - подільської, чи точніше поручинської або жуківської осени. Мотивами такої осени, навіть не ранньої, з її барвистою красою, а тієї вже пізньої — з її останніми листками, останніми квітами й останніми піснями — пронизані майже всі поезії Богдана Лепкого особливо ж із збірок „Листки падуть" (1902), „Осінь" (1902), „Над рікою" (1905), „Сльота" (1926).

Тісно пов'язані з цими мотивами й образами осени також такі прикметні для природи і людей Галицького Поділля і ще частіці в поезії Богдана Лепкого безпосередні і щирі мотиви смутку, туги й розлуки, особливож у таких шедеврах лірики Богдана Лепкого, як „Картина", „Над рікою сиджу у задумі", „Finale" („Р о з ж а л о билася душа моя"). Пойняті смутком безнадійности і його популярні „Журавлі", що стали жалобною, похоронною піснею всієї України.

Третя суттєва прикмета поезії Богдана Лепкого — замилування минулим з його беззупинним поверганням до країни дитячих і юнацьких літ, шуканням „Квіту щастя", перебуванням у сфері дорогих серцю спогадів, зумовлена теж, як і попередні, галицько-подільським чи точніше поручинсько-жуків-

(Закінчення на стор. 4-ій)

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,320,315.52; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $479,684.48

Богдан Тарнавський

ДОГОВІР ФКУ І НАЦІОНАЛЬНЕ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ

Хоч питання договору між ФКУ і Гарвардським університетом, як теж справа національного обличчя — духовости українських студій в Гарварді були широко й вичерпно обговорювані в роках 1967 - 69 на сторінках української пресі, хоч і згодом були друковані у „Свободі" статті, які ясно з'ясовували усю суть твореного Гарвардського Центру Українських Студій (тут згадаємо лише кілька з них: „Організація і завдання української науки в ЗСА", „Чому три катедри українознавства а не одна?, „Чи Гарвардська катедра українських студій контроверсійну?", „Теорія, що стоїть за концепцію Гарвардського Центру", „Теперішній стан українських студій", „Місце української літератури в структурі українських студій Гарвардського університету", „Гарвардський Центр Українських Студій і школа Грушевського"), все таки тут і там виринають доброзичливі питання, підсичувані не дуже доброзичливими підшептами кількох критиків і опонентів ФКУ.

Хвилюючим є побоювання: яка є гарантія, що створений пожертвами тисяч українців українознавчий центр в Гарварді служитиме українській справі. І при цьому хроніки критики і песимісти дають волю своїм спекулятивним міркуванням, змальовуючи понурий образ, насичений недовір'ям.

Тому треба ще раз обговорити питання договору і національного обличчя.

Договір ФКУ з Гарвардським університетом

Текст двох документів, які становлять базу договору — між ФКУ і чинниками Гарварду був надрукований в українській пресі (див. „Свободу", ч. 15, 24 січня 1968 р.). Пропозиції Фонду Катедр Українознавства були прийняті Гарвардським університетом, і з тим моментом існує в'яжучий обидві сторони контракт (байдінг контракт), що підтверджують три українські правники, які служили правними порадами Фондів, як також незалежний правник не українського походження. Текст його опінії був надрукований в „Америці" 2-го грудня 1971 р., як також в обіжнику ФКУ — англійською мовою, і в українському перекладі.

Заключення договору попередили майже однорічні підготування. Договір обдумували кількаразово — кілька десятків людей. Відбуто низку розмов з чинниками Гарварду, деталі обговорювано на трьох Засіданнях Наукової Ради ФКУ і на майже десяткові Засідань Президії тієї ж Ради.

Остаточне рішення про заключення договору запало на Засіданні Наукової Ради ФКУ 30 грудня 1967 р., в присутності репрезентанта від УККА з таким вислідом голосування: за — 16, здержалось — 2, проти 1.

В розмовах із чинниками Гарварду, напередодні заключення контракту, брали участь репрезентант УККА — Йосип Лисогір, від української преси — пресовий референт ФКУ — ред. А. Драган. При підписанні контракту - договору були присутні репрезентанти українських установ і студентства — 16 осіб.

Наші і Гарвардського університету зобов'язання

Заключений між Фондом Катедр Українознавства і Гарвардським університетом договір ясно нормує такі зобов'язання:

— Із сторони Фонду Катедр Українознавства — вплатити відповідні суми у відповідному часі для встановлення підставового капіталу (ендавменту). В договорі стверджується, що як лише буде вплачено до Гарварду на конто ФКУ 600 тисяч доларів з тим моментом право існує — катедра.

Гарвард прийняв видвигнену Фондом Катедр Українознавства концепцію творення Центру — три катедри (історії України, української літератури і українського мовознавства) та дослідчо-науковий інститут української. Все це коштом трьох мільйонів вісімсот тисяч доларів на сплати ратами. На сплату трьох катедр — 1,800,000 долярів визначено в усному домовленні 5 років часу, тобто до кінця 1972 р.

Із сторони Гарварду — дохід з фундації призначений тільки і виключно на ведення, розгортання і закріплення українських студій. Хтонебудь із співфундаторів має право, якщо б спостеріг, що нашу фундацію використовує університет не для українських студій, подати справу до суду через канцелярію аттерні-генерал стейту Массачузетс.

По зложенні нами на рахунку ФКУ відповідного капіталу, Гарвард зобов'язується забезпечити безперебійну дію трьох катедр основних дисциплін українки, як також дослідчо - наукового інституту українознавства.

Гарвард мусить займатися українськими студіями — завжди, постійно і фахово.

Завжди — так довго, як довго існуватиме Гарвардський університет. Бо українські студії в Гарварді встановлено, як це по-англійському кажеться, ін перпетюїті.

Постійно — студії українських дисциплін трактуватимуться постійно, як невід'ємна частина програм не в якихось загальних схемах, не на периферіях славістики, не як додаток до чогось, не як щось принагідне і тимчасове.

Фахово — студії історії України мусять бути трактовані на такій фаховій висоті і з такою увагою і серйозністю, як студії історії Англії, Франції, Німеччини і т. п. Те саме відноситься і до української літератури і до української мови.

Згідно з контрактом постійність, тяглість українських студій в Гарварді безсумнівно забезпечена. Забезпечено також високий рівень студій — українська наука мусить бути на рівні всіх інших наук. При тому буде вона не в ізоляції, а в постійній творчій конфронтації з усіми проявами і здобутками всесвітньої науки.

Найбільш талановиті вчені - українознавці керуватимуть розвитком українських студій в Гарварді.

В підготові до заключення контракту переглянено кілька подібних договорів і простудійовано договори, складені у випадках німецьких, вірменських, гебрейських і іранських студій. Простудійовано також подібні договори в інших університетах, зокрема в Колюмбійському університеті.

На основі цього треба ствердити, що договір між Фондом Катедр Українознавства (ФКУ) і чинниками Гарварду є одним з найкращих, який в сьогоднішній ситуації можна осягнути. Наш договір вповні відповідає, вже давно предложеній українській спільноті, меті ФКУ; забезпечити нормальний, постійний і добре плянований розвиток та продукцію української науки в Америці (а тим в цілому світі!) на цілі майбутні десятиліття, виростити молодих перспективних спеціялістів українознавців, які свою наукову працею і дослідами ширитимуть правду про Україну.

Як відомо, Гарвардський університет за час свого понад 300-літнього існування відбувся вже багато договорів відносно встановлення таких чи інших студій і ні одного з них не зломив, не злегковажив. Таким чином становище українських студій в Гарварді кріпке і вповні забезпечене. Подбати лише мусимо, щоб творений Гарвардський Центр Українських Студій можна було розгорнути до потрібних і бажаних вимірів. Для того необхідною є відповідна висота підставової фундації.

Національне обличчя — Українська духовість Гарвардського Центру Українських Студій

Національне обличчя, українську духовість українознавчого центру в Гарварді забезпечують, живі українські люди, бо цього не може забезпечити жодний, навіть найкраще зложений, хоч би і стосторінковий договір.

Що національне обличчя, духовість Гарвардського Центру Українських Студій — українські, в тому й найменшого сумніву не мають пресові видання, які інформували і інформують про творений осередок українки.

Швайцарський „Нос Цюрі хер Цайтунг", польський журнал у Парижі — „Культура", „Ню Йорк Таймс", „Чікаго Трібюн", „Крісчіен Саєнс Монітор", „Бостон Глоб", польський тижневик „Час", „Славік Ревю", „Канадіен Славонік Пейперс", „Стар Леджер" і інші детройтські, клівлендські, честерські, бостонські, пассейські щоденники широко насвітлювали справу українських студій в Гарварді і ніколи не змішували поняття „українських" з чим небудь, не зв'язували його і не змішували з модним і часто вживаним тепер в українській пресі окресленням — „рашеен". Навпаки, багато з тих видань, повідомляючи про українські студії в Гарварді, описували одночасно трагічну ситуацію в Україні, видвигаючи наявність арештів і переслідувань.

Для гарвардського періодику „Ди Булетін" зовсім ясно, що творення нами Центру потрібно, бо: „В Україні засяг гуманістичних наук і дослідів різко обмежено, починаючи 1930-им роком, через тиск комуністичної ідеології, як теж через протиукраїнську дискримінацію. Завданням Українського Центру в Гарварді буде заповнити всі прогалини".

Визначні чужинці (проф. Ернест Дж. Сімонс — див. англомовне видання „Енциклопедії Українознавства") в тому числі й керівні чинники Гарварду (д-р Франклін Л. Форд—декан факультету Артс енд Саєнсіс див. „Ню Йорк Таймс", 23 листопада 1969 р.) зрозуміли, що духовість українських студій має бути українською, і такою вона є. Бо інакше в нормальних людей і бути не може.

Що національне обличчя твореного Центру — українське, знає про це провід української спільноти. Цьогорічний заклик до підтримки проекту ФКУ підписали майже всі українські Владики Америки і Канади та багато інших релігійно - національних громадських діячів українства. Між ними репрезентанти УККА, КУК, українських наукових установ, професійних організацій; разом — 34 підписи.

Яке національне обличчя українських гарвардських студій зрозумів добре також й окупант України. У „Віснику Академії Наук УРСР" з 1970 р. з лютню говориться про засновання українських катедри в Гарварді. Праця „буржуазних націоналістів", антисовєтська література, діло ФКУ хвилює і сердить ту московську експозитуру.

Дія ГЦУС

Про національне обличчя нашого Гарвардського центру свідчить його дія, студійні програми, видання, комплектування української, семінарійні сесії, щоденна праця.

В бібліотеках Гарварду збирається усі українські культурні цінності: стародруки і рукописи, перші й рідкісні видання, наладнується систематичне ведення бібліографічних і біографічних записок. Збираються цінні знімки, ціла збірка мікрофільмів, зіраксових відбиток. У бібліотеці Гутона є Острозька біблія з 1580 р., Львівський Апостол з 1574 р., чотири оригінальні універсали гетьмана Івана Мазепи, перше видання „Енеїди" Котляревського, перше видання Шевченкового „Кобзаря", рукописи Сковороди і інші перлини української культури.

На влаштованій у Гарварді двомісячній виставці української книги і документація був окремий відділ, що звався „Боротьба України за волю".

В символічній емблемі Центру гасло Гарварду — „Верітас" — правда — мистецько пов'язана із образовим зображенням Києво - Могилянсько-Мазепинської Академії.

Видавничий плян широкий і серйозний. Перше видання це — „Заборона українства" Федора Савченка — студія про горезвісний валуєвський указ, який і в сьогоднішній поневоленій Москвою Україні з усією пильністю і жорстокістю практикується.

Досі появилося вже п'ять книг, разом вісім томів. Видасться всі п'ять текстів — відписів Іпатського Збірника, переклад на англійську мову Галицько-Волинського літопису, двотомову працю акад. О. Пріцака „Походження Руси" і цілу низку інших книг, яких українська духовість очевидна, аж до Сверстюкового „Собор в риштованні" і „Котляревський сміється" в англійському перекладі проф. Ю. Луцького.

Вистачить взяти до рук дві книжки річних протоколів із сесій семінару українознавства, щоб спостерегти, що в центрі уваги українського гарвардського середовища — українська підметна проблематика.

Черговим свідоцтвом духовості є журнал, редагований і адміністрований докторантами — „Рецензія", де переконливо, сильно і постійно вказується на жахливий стан і недомагання української науки в московському ярмі. Високу оцінку „Рецензії" висловили ведучі наукові журнали з ділянки славістики.

Студійні програми трактують історичне минуле українського народу. Якраз теперішній семестр присвячений часам Київської Руси. Серед студентів теж багато не українського роду. Ведуться курси української літератури і мови. На цьогорічній Гарвардській літній школі українки студенти мали змогу, крім участи в курсах історії України, літератури і мови, дискутувати й обговорювати сучасну ситуацію в Україні на окремих для того влаштованих семінарах.

Наша гарантія — творча українська молодь

Основною гарантією твореного Центру, гарантією його обличчя і духовости є людський елемент і його творча праця.

Майже 15 докторантів та понад 50 студентів, учасників поодиноких курсів під керуванням визначних професорів (Оглоблин, Пріцак, Шевченко, Шпорлюк і десяток інших професорів з університетів Канади, ЗСА і Европи, які як візитуючі, чи гості — доповідачі на семінарійних сесіях, проводять студійні програми із своїх ділянок) вже створили, у висліді розуміння і відчуття трагічної ситуації, в якій опинилась українська наука і ввесь український нарід, спільноту зацікавлень, своєю щоденною роботою і навчанням в царині українознавства — українське високоякісне середовище в університеті.

Український Гарвардський проект це повен довір'я відрух в сторону української молоді, це не пропагандивний клич: „лицем до молоді; це чин, „діло — в ім'я і для нашої молоді, щоб не пропасти, щоб жити!

То ще раз: основною гарантією національного обличчя і української духовости твореного Гарвардського Центру Українських Студій є наша молодь, українська молодь, яка до цієї справи горнеться (15 докторантів, кілька десятків студентів у Гарварді, понад 60 учасників літньої Гарвардської школи українки, понад 200 молодих людей помагають в рамках збіркової кампанії ФКУ здійснити успішно і вповні мету ФКУ).

Гарвардська група українських молодих і талановитих хлопців та дівчат дістає найцінніші вказівки, вишкіл і все, що найважливіше, що досі було здобуте українством чи українською наукою. Але передавання естафети — це не деклямування гомінких патріотичних фраз, це складний процес, який триває роками, який прищеплює здобуті попередниками цінності новій людині. Такий процес конечний у кожному суспільстві, в кожній організації, яка хоче бути вічною, існувати з покоління в покоління. Це єдина запорука життя нації. І такий процес відбувається тепер в Гарвардському Центрі Українських Студій!

Тому, розуміючи це, українське гарвардське середовище працює з таким запалом, ідеалізмом, терпеливістю, щоб могти передати естафету далі, щоб процес прищіплювання цінностей нашого народу можна було розтягнути й закріпити серед наступної генерації і наступної.

Докторанти історії України студіюють минуле України, йдучи до джерел, в цьому помагають їм знання різких мов і вказівки найкращих фахівців джерелознавців. Україну трактується у вимірах всесвітньої історії, а твори Михайла Грушевського та інших класиків української науки є обов'язковою лектурою кожного студента історії України.

Докторанта Любомира Гайду, для прикладу, цікавить політична програма гетьмана Дорошенка, програма політичної самостійности і територіальної суцільности України. Докторант Орест Субтельний займається діяльністю гетьмана - еміґранта Пилипа Орлика, докторант Франк Сисин пише дисертацію про Адама Киселя, Зеновій Когут, теж докторант історії України, студіює підступні методи Катерини II підмінити українську адміністрацію — російською. Усі вони цікавляться також Визвольними Змаганнями і студіюють, різні аспекти тієї великої доби. Ось докторант Франк Сисин (американець у третій генерації, українського роду по лінії батька) приходить до висновку, що анархізм Махна — це цілковито російський феномен.

Студенти українки в Гарварді беруть активну участь в житті українського студентства, вони на чолових місцях в управі СУСТА, вони діють в рамках молодечих організацій, активно цікавляться українським громадським життям (шкільництвом, музеями, політичним життям). Гарвардці є авторами кількох меморандумів до провідних постатей Америки, і з великим завзяттям провадили недавно акцію протесту проти російського імперіялізму, акцію в обороні прав арештованих діячів культури. Багато з них приводили виступали з доповідями і викликали серед публіки захоплення і подив. Вони — автори багатьох статтей, в яких духовість очевидна. Своєю працею, зусиллям, писаними матеріялами, зацікавленням, плянами на майбутнє (та ж ціле своє життя хочуть присвятити розвиткові українських студій!), гарвардські студенти українки виказують обличчя і духовість твореного в Гарварді центру. Вони — українські!

Ті молоді люди це — наша гарантія. Тому нашим обов'язком є допомогти їм розгорнути крила.

Науковий керівник

І далі, якби національне обличчя ГЦУС не було забезпечене, не було б там на становищі наукового керівника — академіка Омеляна Пріцака. Він не лише першорядний фахівець — історик і філолог, великої міри вчений, але, щонайважливіше — прямий продовжувач української документальної історичної школи Максимовича - Антоновича - Грушевського - Крип'якевича.

Це, м. ін., ясно і прямо показує у своїй „Історії України", що її перший том видано друком в Мюнхені, заслужена дослідниця, довголітній декан УВУ, проф. Наталія Полонська-Василенко.

На 33-ій сторінці згаданої „Історії України" накреслена генеральна табеля, яка в тому історіографічному вступі, орудуючи прізвищами, розповідає переконливо про ту необхідну життєтворчу естафету: Антонович - Грушевський - Крип'якевич - Пріцак.

А на Пріцакові естафета не зупиниться, бож її підхоплюють нові юні руки, бо назрівас десяток нових молодих учених — його учнів — правнуків Грушевського.

Згадана табеля проф. Н. Полонської - Василенко так прекрасно, наглядно і суттєво з'ясовує ввесь сенс твореного Гарвардського Центру Українських Студій.

В історичному теперішньому і зовсім практичному аспектах проєкт ФКУ — це могутній крок, цінний вклад в будову майбутности українського народу.

То чи не варто кожному з нас усім серцем, всією натугою, стараннями і працею підтримати кампанію ФКУ?!

Чи не треба всій українській спільноті вже врешті для України щось гідне, величне, потрібне і корисне вчинити?!

НОВІ МЕЦЕНАТИ І ДОБРОДІЇ ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

Василь Левицький, Фінікс, Арізона, піонер церковного та громадського життя в Лорейні, а відтак у Фініксі, ветеран УГА, ранений під Львовом, пройшов крізь „Чотирокутник смерти" та концентраційний табір в Караганді. Щедрий жертводавець на церковні і громадські цілі — понад 2 тисячі долярів, платник НД — УККА, член УНСоюзу.

Пожертва до ФКУ — 600 долярів.

Михайло Чайківський, Ню Гейвен, Конн., к. управитель школи, рідношкільний діяч, щедрий жертводавець на різні українські цілі (понад 3 тисячі дол.). Дружина — Марія, кол. учителька. Діти: Віра і Ліда.

Пожертва до ФКУ — 555 долярів.

Теодор Ґураль, Ню Йорк, Н. Й. 83 р., але, читаючи „Свободу", ще пильно слідкує за розвитком українського життя. Пройшов крізь важке життя робітника. Дружина і трос дітей — померли. Пожертву складає в світлу пам'ять сина Данила, який помер, маючи 46 років. Син Данило, здобувши вищу освіту працював репортером Юнайтед Прес Інтернешенел 18 років. Не зважаючи на важкі удари життя — Теодор Гураль у кожному відношенні — кріпкий.

Пожертва до ФКУ — 2,000 долярів.

Мґр Ярослав Моцюк, Понкерс, Н. Й., кол. студент УВУ, має диплом бакалявра в драматичній літературі, управитель у фільмовій лябораторії, співтворець ФКУ на Конгресі СУСТА в 1957 р., урядовець сумівської кредитівки, член ООЧСУ та Пластприяту. Дружина — Ірена. Діти: Дарця, 12 літ, і Наталка, 7 літ, — пластунки.

Пожертва до ФКУ — 600 долярів.

Інж. Іван Панчак, Детройт, Міч., активний громадський діяч в Детройті, довголітній працьовитий член Комітету ФКУ, щедрий жертводавець на українські цілі.

Пожертва до ФКУ — 4,100 долярів.

Михайло Марків, Батлер Па., щедрий жертводавець на УККА, УПЦеркву і на інші цілі; бизнесмен від 1915 до 1958 рр., кол. місцевий голова Відділу УККА. Дружина померла. Діти: Анна, Марія, Іван, Соня, Мирослав. Внуків — 15, правнуків 16. Внук — Михайло Марків, мол., був студентом у літній гарвардській школі українки в 1971 р.

Пожертва до ФКУ — 1000 долярів.

Д-р Юрій Кишакевич, Піттсбург, Па., довголітній голова Окружного Комітету ФКУ в Піттсбургу, активний громадський діяч. Дентист. Дружина — Тетяна, діти Роман і Христя обоє з високою освітою.

Пожертва до ФКУ — 1,000 долярів.

Микола Дністрин, Йонкерс, Н. Й., власник м'ясарні „Карпати", член кредитівки СУМА, член хору церкви св. Михаїла. Дружина — Анна — членка Золотого Хреста, ОЖ ОЧСУ, хору церкви св. Михаїла. Сини: Ярослав і Левко.

Пожертва до ФКУ — 500 долярів.

СССР далі вимагатиме викупу за право на еміґрацію

Москва. — Як інформують західні кореспонденти, у Москві відбулася зустріч представників жидівської групи, яка бажає виїхати з СССР закордон, із представниками КҐБ та пашпортового управління. Заступник міністра державної безпеки СССР Борис Шумілін і керівник Управління для видачі пашпортів на виїзд за кордон Андрей Верейн мали заявити представникам жидів, що недавнє звільнення декількох осіб від оподаткування за право на еміґрацію ще не означає зміни в совєтській політиці, а лише певний жест „до однієї із західних країн, з якою СССР бажає нав'язати більші торговельні стосунки". Зрозуміла річ, мова йшла про ЗСА. Крім того, Б. Шумілін сказав, що відносно виїзду з СССР за кордон на постійне перебування совєтська політика „не змінилася й не зміниться". Після зустрічі 47 жидівських наукових працівників звернулися листом до совєтського уряду, протестуючи проти офіційних вимог оплати за освіту і інших обмежень еміґрації з Совєтського Союзу. Покищо той лист-протест залишається без жадних наслідків. Деяким науковцям влада не дає жадного права на виїзд із СССР, особливо тим, які навіть давно працювали в засекречених „наукових містечках". Недавно повідомлено, що астрофізика Кроніда Любарського, який працював у таємному містечку поблизу Москви й хотів виїхати з СССР, посадили на 5 років за „антисовєтську агітацію". Очевидно, в пляні злагіднення відносин СССР, зацікавлений у поширенні торгівлі з ЗСА, вирішив випустити за кордон чоловіка молодої американки Джудит Сілвер Шапіро із Сінсінаті; її чоловік, совєтський підданий Гавриїл Шапіро мав би вже вилетіти до Відня, звідки з дружиною відлетить до Америки. Раніше йому не давали права на виїзд до ЗСА, до його дружини, і на місце поклики на службу до війська.

РЕЗОЛЮЦІЇ ТРЕТЬОГО СОБОРУ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Довкілля Храму - Пам'ятника оточує любов'ю всіх українців обдарований цвинтар., на якому спочивають уже тисячі наших заслужених людей — єпископів, учених, священиків, письменників, мистців, вояків різних українських формацій та тих скромних і побожних братів і сестер, що ціле своє життя жили з Богом і для України. Цей цвинтар вже й чужинці вважають Українським Пантеоном, який свідчить про невмирущість української нації.

Крім того, в кожній країні поселення православних українців існують місцеві релігійно - культурні центри, а в Канаді ось уже понад 20 років Колеґія св. Андрія, що виховує православні священичі кадри. Всі ці здобутки осягнуто офірною працею наших побожних і найкращих людей з єдиною метою — добре послужити Україні-Страдниці і Її Св. Православній Церкві Українській, про що Собор постановив сповістити окремим посланням наших улюблених братів і сестер в Україні.

7. Вислухавши доповідь Митрополита Мстислава про теперішню ситуацію в Україні та нове посилення там репресій і терору супроти віруючих усіх християнських Церков і об'єднань та, зокрема, безжалісне переслідування Москвою представників усіх галузей української культури, Собор висловлює перед усіма народами світу рішучий і гострий осуд людоненависницького ставлення уряду СССР до людини і немосковських народів, що опинилися в кліщах імперіялістично - колоніяльної московської системи,, спрямованої на панування над цілим світом.

Всім тим, що караються в московських катівнях і таборах примусової праці, Собор висловлює своє сердечне співчуття і молить Господа про обдарування страдників українського народу моральною й фізичною витривалістю, висловлюючи водночас глибоку віру, що Страсний Тиждень українського народу добігає вже до Всевишнім визначеного кінця та що Суд Божий над московськими людоненависниками вже гряде.

8. Українцям католицького віровизнання, що болюче переживають тепер зневажливе ставлення проводу Римської Церкви до їхніх стремлінь перехователи національний зміст і так ж форму організації їхньої Церкви, Собор висловлює сердечне співчуття і щиро бажає щасливо перебути час тяжких проб, що до них довела тісна співдія безбожницького Кремлю з байдужим до потреб українських католиків Ватиканом.

9. Собор стверджує, що найбільш насущною потребою УАПЦ у вільному світі є сьогодні велика недостача священичих кадрів, що в значній мірі стримує дальший Її ріст та обмежує засяг релігійної обслуги Її вірних. У зв'язку з цим Собор доручає установам, що керують Церквою, посилити заходи для придбання кандидатів до богословських студій й повного матеріяльного забезпечення їх під час навчання в Колеґії Св. Андрія чи на спеціяльних пастирських курсах.

Пам'ятаючи, яке велике й вельмикорисне значення для УАПЦ в р.р. 1921 - 1930 мала інституція народних священиків, Собор кличе відданих Церкві людей, що мають високу загальну освіту, збагатити себе ще й богословською освітою і поза працею за своїм фахом віддати решту часу і сил на священиче служіння Богові й українському народові в УАП-Церкві поза Батьківщиною.

10. Наростаючий в Україні рух спротиву колоніяльному московському пануванню зобов'язує в цю вирішальну добу всіх українців до найдалі йдучого об'єднання й мобілізації всіх національних сил і засобів. Зокрема велика доля цього обов'язку лежить на тій частині українського народу, що знайшлася з волі Божого Промислу у вільному світі й користає в ньому з повної волі, національної й соціяльної справедливости та великого добробуту. Беручи все це під увагу, Собор кличе всіх вільних українців до ще міцнішого об'єднання в змаганнях до вповні вільної оновленої й суверенно-державної України та координації праці наших наукових і громадських установ і чесної співдії всіх українських політичних груп і осередків поза Батьківщиною.

11. Собор стверджує, що вже самий факт існування Української Православної Церкви у вільному світі та постійно зростаючі Її здобутки, зокрема в галузі забезпечення скарбниці духово - культурних цінностей, викликають дику і все наростаючу ненависть Москви до нашої Церкви. Впарі з зростаючими репресіями і терором супроти носіїв української духовости в Україні, Москва посилила в останніх часах свій наступ і на всі зорганізовані клітини українського життя у вільному світі, а на Українську Православну Церкву зокрема. Жалюгідну ролю в цій акції уряд СССР приділив проводові Московської Патріярхії, який всеціло й добровільно виконує всі вказівки безбожницького Кремлю. Оперуючи явною неправдою, провід Московської Патріярхії і особисто Патріярх Пімен започаткували ганебну й очорнюючу нашу Церкву акцію перед Вселенською Царгородською Патріярхією та іншими Церквами в світі, виявляючи при цьому безмежну ненависть до всього українського та нічим не прикритий московський шовінізм.

Собор осуджує потоптання Московською Патріярхією заповітів Христа про любов до ближнього і рішуче протестує проти очорнювання прадідної Церкви українського народу — Св. Української Православної Церкви, до речі церкви - Матері Московської Православної Церкви, перед іншими християнськими Церквами і, особливо, перед Вселенською Патріярхією та іншими патріярхіями Сходу. За особливо ганебний вчинок Собор уважає спробу Московського Патріярха Пімена здобути від Покійного Патріярха Атенагораса згоду і поміч для підпорядкування Української Православної Церкви, що існує у вільному світі, Московській Патріярхії. Крім того Собор протестує проти діяльности Екзархату Московської Патріярхії в Києві, яка всеціло спрямована на знесилення церковного життя в Україні та русифікацію населення України і через Церкву.

Реєструючи посилену активність аґентів Московської Патріярхії серед православних українців у вільному світі, зокрема в Канаді й ЗСА, особливо ж аґентів т. зв. Православної Церкви Америки, що одержала три роки тому від Московської Патріярхії право на автокефалію (яке, до речі, не визнали ні Вселенська Царгородська Патріярхія, ні інші патріярхії Сходу). — Собор кличе вірних до ще більшої згуртованости в мурах Рідної Церкви та до гідної відправи всім тим, хто намагався б внести серед нас безлад, який би, зчерги, довів до змарнування тих здобутків, що їх ми всі осягнули тяжким, але щирим трудом Богові на славу, а Україні на пожиток.

12. З огляду на те, що в другій половині 1973 року має відбутись нарада представників усіх помісних Православних Церков, яку скликує Вселенська Патріярхія в справі Вселенського Православного Собору, та беручи під увагу ті процеси, що відбуваються тепер в Україні й вимагають мобілізації всіх сил для оборони української нації проти наступу на неї Москви, Собор постановив відбути в липні 1973 р. в столиці Франції — Парижі. Надзвичайний Собор УАП-Церкви і покликав для здійснення цієї постанови спеціяльну Передсоборну Комісію.

Відзначення 30-ліття УПА у Філядельфії

У неділю, 22-го жовтня ц. р. відбулося у Філядельфії загально - громадське відзначення цьогорічного ювілею 30-річчя Української Повстанської Армії та 25-річчя Великого Рейду частин УПА на Захід. Ці святкування підготовив Координаційний Комітет Українських Ветеранських Організацій Філядельфії на загально-громадській понадпартійній базі.

Службу Божу в намірені Українського Народу в церкві Христа - Царя відправив молодий сотрудник цієї парохії о. Мартин Канаван, а проповідь про службу Богові й Батьківщині УПА під святим покровом Пресвятої Богородиці виголосив парох о. совітник Василь Головінський, сам колишній вояк УСС-ів і УГА. Панахиду за поляглих вояків УПА, до якої станули ветеранські та молодечі організації Пласту і СУМА з своїми прапорами, відправили три священики: о. сов. В. Головінський, о. Я. Захаріясевич і о. М. Канаван. Торжественність Панахиди підніс спів мужеського хору „Прометей", яким у цій панахиді дириґував Юрій Гаврилів. Простора церква Христа-Царя була вщерть виповнена місцевим громадянством та молоддю, а зокрема головно молоддю Пласту, яка зорганізовано в своїх одностроях взяла участь в числі понад сто п'ятдесят осіб під проводом своїх виховників і провідників із Пластової Станичної Старшини.

Безпосередньо після Панахиди відбулася в парохіяльній залі коло церкви святкова програма у мистецькому оформленні імпрезового референта Відділу ОбВУА Володимира Мельника. Програму відкрив голова Координаційного Комітету Українських Ветеранських Організацій у Філядельфії і водночас голова Відділу ОбВУА інсп. Микола Алексевич, на якого заклик присутні вшанували повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою поляглих вояків УПА. Голова ОбВУА разом з головою Головної Ради УСС-ів дир. Іваном Поритком удекорували колишніх вояків УПА, як спадкоємців і послідовників світлої традиції збройної дії українського війська у визвольних змаганнях, — відзначенням „синьо-жовтої чічки" — розетки, що її носили на вояцьких шапках вояки УСС-ів і УГА, а це були: (подаємо псевдоніми) Тамара, Славко, Ярий, Бурий, Вихор, Змагунь, Горіх, Шеремета, Орел, Крук і Чайка.

Слово про УПА виголосив кол. старшина Української Дивізії учасник боїв під Бродами інж. Михайло Ліщинський, який підкреслив ролю збройної боротьби УПА під час 2-ої світової війни та її значення для сучасного й майбутнього покоління.

У мистецькій частині, артистка українських театрів Віра Левицька продеклямувала вірш „Безсмертним лицарям". У монтажі оформленім імпрезовим референтом Комітету Володимиром Мельником, виступила молодь Пласту, СУМА та шкіл українознавства Т-ва „Рідна Школа" і „Нашої Української Школи" при Осередку СУМА. Пластовий гурток юначок „чорнобривки" 14-го пл. куреня відспівав кілька упівських та стрілецьких пісень, пл. юначка Оля Михайлюк віддеклямувала вірш „Пам'яті ґенерал-хорунжого Тараса Чупринки", а учениця 11-ої кляси „Рідної Школи" пл. юначка Христя Швед — вірш „На перехресті". Закінчило цей монтаж мистецьке читання нарису про УПА „Останній наказ" — пера Володимира Мельника у виконанні студентів ст. пл. Зоряни Луцької і ст. дружинника СУМА Романа Кніґницького при фортепіяновому супроводі студ. Христини Остапович. Молода талановита рецитаторка Зоряна Луцька, виявила талант у передачі поезії і прози на декількох попередніх вечорах поетів і письменників і він зустрівся з прихильною оцінкою наших літераторів. І на цій імпрезі передавши спомин „Останній наказ", відтворила його із зрілістю мистця живого слова. Після подяки головою Комітету всім виконавцям програми та численним учасникам, це свято Ювілею УПА закінчилось відспіванням революційної пісні „Не пора".

Це загально - громадське відзначення цьогорічних роковин УПА у Філядельфії віднотовано двократними вістками у щоденниках „Свобода" й „Америка" та ювілейними коментарями на українських радіогодинах у Філядельфії, які виголосили: Михайло Ковальчин від Т-ва кол. вояків УПА на радіогодині ім. Тараса Шевченка, що її веде Мирон Утриско, в суботу, 14 жовтня, — і від Координаційного Комітету Українських Ветеранських Організацій у Філядельфії його пресово-інформаційний референт мґр Олександер Луцький в суботу 21 жовтня на радіогодині ім. Володимира Блавацького та в неділю 22-го жовтня на радіопересиланні Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви".

(Н. Н.)

Байон у поклоні С. Бандері

З ініціятиви 16-го Відділу ООЧСУ мала громада м. Байону, Н. Дж. відзначила 13-ту річницю з дня смерти Провідника ОУН Степана Бандери в суботу 21-го жовтня ц. р. У неділю 16-го жовтня, в день смерти С. Бандери, о. Володимир Левицький відправив панахиду за сл. п. Провідника ОУН, сказавши кілька теплих слів про людину, яка ціле своє життя присвятила великій ідеї — визволення українського народу.

Через тиждень відбулись ширші святочні сходини громадян Байону в приміщенні Українського Народного Дому, присвячені 13-ій річниці смерти Степана Бандери. Сходини відкрив голова Відділу ООЧСУ Василь Вінтонів і привітавши Отця Пароха і присутніх, попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять С. Бандери.

Доповідь про С. Бандеру виголосив секретар Головної Управи ООЧСУ ред. Володимир Левенець насвітлюючи добу, в якій діяв Покійний Провідник, обставини смерти, процес в Карльсруґе і свідчення його вбивці Богдана Сташинського.

Сходини закінчено піснею „Не пора . .".

В. В.

Українсько-литовська демонстрація в Бостоні

Бостон, Масс. — Заходом місцевого Відділу УККА і Литовської Громади тут у неділю 1-го жовтня відбулася спільна демонстрація перед симфонічною залею з нагоди виступу совєтського танцювального ансамблю „Берьозка". Під час демонстрації роздано летючки „Свобода для українських інтелектуалів", інформуючи громадян про теперішні арешти в Україні. Також литовці роздавали летючки, що інформували про теперішнє положення у Литві.

Після демонстрації, Орест Щудляк, референт зовнішніх зв'язків Відділу УККА, дав інтерв'ю для телевізійного каналу ч. 4 (WBZ-TV) Інтерв'ю було включене в двох вечірніх передачах вісток. В інтерв'ю підкреслено, що українці і литовці демонстрували, щоб звернути увагу громадян на теперішнє московське потоптання людських і національних прав в Україні і Литві. Звернено увагу, що коли „Берьозка" і подібні совєтські групи виступають у вільних країнах, тисячі українців і литовців відбувають довголітні каторги у комуністичних концентраційних таборах і психіятричних азилях за те, що виступали проти московської колоніяльної політики в Україні і Литві та домагалися свободи для своїх народів.

Відділ УККА в Бостоні очолює інж. Конрад Гусак.

О. Щ.

БОГДАН ЛЕПКИЙ — ПОЕТ ГАЛИЦЬКОГО ПОДІЛЛЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ським кліматом внутрішньої замкнености, задивлености людей цього „глухого кута" в надри української землі і душі. Ця задивленість у минувшину вела Богдана Лепкого не тільки в „казку життя", до Креґульця, Зарваниці і Бережан" Посилене відірвання від цього світу „ряних літ" (з 1899-го року аж до самої смерти, з невеликими перервами, Богдан Лепкий жив поза Україною, здебільша в Кракові, де й помер 21 липня 1941 року) і тугою за цим світом рідного Поділля, що персоніфікував Богданові Лепкому всю Україну, замилування минулим привело поета й до тривалого захоплення „Словом о полку Ігореві" і добою Гетьмана Мазепи. Виявом цього захоплення були, з одного боку, повісті з княжих часів „Вадим" (1930) і „Каяла" (1935) а з другого — монументальна тетралогія „Мазепа („Мотря" — 1926, „Не вбивай" — 1926, „Батурин" — 1927, „Полтава" 1928-1929). В усіх цих повістях, як і в пізніших з доби гетьманування Виговського і Руїни („Крутіж", 1941), Богдан Лепкий давав свою поетичну візію минулого України, намагаючись знайти в його постатях і подіях розв'язку для проблем сучасних українських визвольних змагань і державного будівництва.

Вийшовши з вузького обмеженого світу Галицького Поділля і залишаючися в його полоні аж до самої смерти, поезія Богдана Лепкого підносилася в періоди загальнонаціональної тривоги і неспокою до незвичайної сили, до вершин пророчого патосу. Так, 1911 року, за три роки перед першою світовою війною, пролунав і сколихнув усією українською спільнотою могутній заклик Богдана Лепкого „будувати гать кріпку та високу", „бити в дзвін на тривогу", „щоб не було на ратунок запізно, щоб унуки батьків не прокляли, що не вміли краю боронити". Того ж самого року були створені Богданом Лепким і рецитовані ним на Шевченківському Здвизі 27 червня 1914 р., майже за місяць перед війною, його „Два голоси" (зневіри і надії) із могутньою, сповненою пророчого передбачення відповіддю усім зневіреним:

А я вам кажу, день іде,
Іде така година,
Коли ні тут, ні там, ніде,
Кордонів жадних не буде
Лиш даль далека, синя,

А я вам кажу: близький
час
І хвиля недалека,
Що буря звіється нараз,
Згуртує і змішає нас
І зблизька, і здалека . . .

Так само могутньо пролунав, ще не всіма нами може сприйнятий і усвідомлений голос перестороги Богдана Лепкого, висловлений ним недалеко перед смертю, 1941 року, в історичній повісті „Крутіж", присвяченій добі „Руїни":

„Україна затріщала і захиталася в своїх основах . . . А ми! Що робимо ми? Жеремося, як тічня собак, аж страх, аж сором згадати!

„Схаменіться, поки ще час! Вороги з усіх боків наступають, як хмари, як гайвороння крячуть над нами!"

(Передрук із Календаря УНС на 1964 рік).

Величаве свято УПА у Боффало

У залі, Кляйнганс Мюзік Гол Авдіторіюм, 15 жовтня ц. р. о год. 7.30 веч., відбулося у Боффало величаве свято — концерт, з нагоди 30-их роковин постання УПА. Перед полуднем у церквах відправлено Богослуження у намірені Українського Народу і Панахиди по поляглих Героях.

Того ж дня о год. 7.30 вечора почався величавий концерт, з участю трьох мистецьких одиниць, з Канади, яких вишколює і ними керує маестро Василь Кардаш з Торонта. Чоловічий хор „Прометей", дівочий хор „Діброва", оркестра „Батурин", танцювальний ансамбль із Ст. Кетеринс „Дунай", яким керує хореограф Орест Самець. Взявши разом це 200 людей!

Концерт відкрив голова Окружного Святкового Комітету д-р Нестор Процик. Конґресмен Джек С. Кемп виступив з промовою по-англійськи, повстанка Марійка-Надія Голяш з Чикаґо промовляла українською мовою.

Хорові ансамблі „Прометей" і „Діброва" та оркестра „Батурин", під мистецьким проводом маестра Василя Кардаша звучали гарно. Знаменита акустика залі дала змогу всім слухачам (дві тисячі глядачів), пізнати красу і силу нашої чарівної пісні в усіх нюансах та всій величі. Танцювальний ансамбль „Дунай" із Ст. Кетеринс виконував наші українські танки гарно, а кольорові світла з прожекторів надавали всім ансамблям надзвичайної краси. Орест Самець це талановитий хореограф. Могутнім акордом, об'єднані три ансамблі з Торонта, заінтонували фінальну пісню „Вставай Україно". Два хори і оркестра це праця трудолюбивих сумівців з Торонта зі своїм невтомним майстром мґром Василем Кардашем.

Грімким „Ще не вмерла Україна" закінчено свято о год. 10-ій. Окружний Комітет складений з організацій ОУВФ Сиракюз, Обурн, Рочестер і Боффало може мати повне вдоволення, якщо йдеться про матеріяльний і моральний успіх.

Б. Г.

ДВІ РІЧНИЦІ В СИРАКЮЗАХ

Дня 14 жовтня ц. р. Організації Українського Визвольного Фронту в Сиракюзах, відзначили дві великі річниці: 30-річчя УПА і 13-ту річницю смерти сл. пам. С. Бандери.

При заповненій залі Українського Нар. Дому голова ОЖ ООЧСУ проф. Марія Карпишин відкрила святкування та заповіла програму.

Молодечі організації під проводом своїх провідників маршували до українських церков, де відслужились Панахиди за душі поляглих за волю України, в якій брала участь уся громада. Відтак усі походом вернулись до Нар. Дому щоб віддати шану борцям. Голова ООЧСУ д-р Микола Павлів попросив вшанувати пам'ять героїв однохвилинною мовчанкою. Анна Гусак відрецитувала свою поему „Борцям". Квартет: Михайлина Ґоджак, мґр. Марія Шоробура, проф. Марія Карпишин і Анна Гусак відспівали „Заквітчали" та „Морозе". Святочну доповідь виголосив мґр Ілля Мигдаль спомин з УПА інж. Павло Карпишин. Муж. квартет відспівав „Ми йдемо в бій" та „В горах грім гуде", виконавцями були: Микола Годжак дир. Тимотей Шоробура, проф. Павло Ткач, д-р Микола Павлів; арт. Тимотей Шоробура віддеклямував вірш проф. М. Карпишин „З'єднано йдемо", мґр І. Мигдаль закінчив свято, з'ясувавши ціль свята. Святочну програму підготовляли проф. М. Карпишин і мґр І. Мигдаль.

Свято закінчено — відспіванням „Не пора".

Ф. Б.

Посвятили особливі церковні прапори

Канберра. — Парафіяни Святo-Миколаївської церкви УАПЦ у Брізбені, Австралія, заходами церковного старости й Сестрицтва придбали два національні, синьо-жовті українські прапори . Їх будуть використовувати тільки під час похоронів колишніх учасників Українських Визвольних Змагань та УПА. Обидва прапори виготували подружня пара молодих парафіян п-во Іващенки. Після посвячення прапорів настоятель о. прот. Микола Сердюк виголосив проповідь про значення й традицію прапорів в історії України, ще з часів козаччини. Один прапор має прикривати віко домовини, а другий з держалном, оздоблений вгорі металевим Тризубом, призначений для тримання „на струнко" під час похоронів колишніх вояків і старшин українських армій та відділів.

Гартфорська громада відзначила роковини УПА і Великого Рейду на Захід

15-го жовтня ц. р. місцева громада при співучасті довколишніх громадян відзначила роковини створення УПА.

Святкування розпочались Службою Божою в намірені українського народу, а відтак відправлено Панахиду за поляглих старшин і бійців УПА. Хорунжі колишні вояки УПА, І Д. УНА, Пласту, і О. СУМА взяли у відправах зорганізовану участь із своїми прапорами. Під час Служби Божої і Панахиди співав місцевий хор під диригентурою інж. О. Пришляка.

О 2-ій год. по полудні відбувся в Українському Народному Домі святочний бенкет з мистецькою програмою. Входом Президії на залю і внесенням національних та комбатантських прапорів почались святкування. Свято відкрив голова Ділового комітету П. Шагай, вітаючи Президію, голову ГУ кол. в. УПА М. Ковальчина, упівців, усіх близьких і далеких гостей та виконавців мистецької частини.

Вшанування пам'яті поляглих членів УПА, представленням тостмайстра О. Рудзінського і молитвою та благословенням божих дарів почалась бенкетова частина.

Після представлення Президії, яку в першу чергу становили колишні вояки УПА, УСС, представник 1-ої Д. УНА, голову ГУ УПА, прелегента О. Шудляка та членів Ділового комітету, покликано до слова голову кол. в. УПА М. Ковальчина, який, вітаючи зібрану громаду, проаналізував історію УПА, зупиняючись довше над рейдуючою частиною УПА та її завданням і значенням.

Під час обіду маестро Є. Курило розвеселив гостей повстанським жартом.

Доповідь виголосив О. Шудляк. Об'єктивністю, та логічними висновками полонив авдиторію, яка нагородила молодого суспільно - громадського діяча рясними оплесками.

Колишніх вояків УПА нагороджено Хрестом Заслуги, яку перевів в асисті молодих дівчат в українських народних строях, голова Капітули Хреста Заслуги М. Ковальчин, при чому присутні оваційно привітали нагороджених вояків.

У мистецькій частині першою точкою, виступ тріо О. СУМА „Соловейків" з Філядельфії, під мистецьким керівництвом проф. Зої Марковвич. Маестро Е. Купило відчитав оповідання В. Стефаника „Сини".

Новиною в концертовій частині був музичний дует Є. Когута (горн) і панни Л. Когут (фортепіяно).

Рецитацію „Ліс" виконав місцевий О. СУМА під кер. голови ОЖ ОЧСУ Софії Радьо, в складі: Ірени Якимів, Наталки Куртяк, Лесі Коваль, Олі Южин, Романа Колінського, Левка Зелеза і Зенка Шагая.

Відтак „Соловейки" відспівали три пісні.

Діловий Комітет доклав багато ревної праці, щоб це свято випало якнайкраще.

Відспіванням національного гимну закінчено святкування. **Софія Радьо**

У Чикаґо відзначатимуть 100-річчя НТШ

Українська громада в Чикаґо пильно підготовляється до відзначення 100-річчя Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. Для цього створено Громадський Святочний Комітет у складі представників від 36-ох місцевих церковних, молодечих, суспільно - громадських, культурно-освітніх і мистецьких товариств і організацій. На останньому засіданні Комітету заплановано відзначити Ювілята такими імпрезами: Святочна Академія, 19 травня 1973; Виставка публікацій НТШ з 3-ма доповідями, 5 травня 1973; Святочна Зустріч Громадянства під час виставки; науково-популярні доповіді у ювілейному періоді.

Згідно з зарядженням Ювілейного Комітету НТШ, Чикаґський Громадський Комітет розпочинає вже у жовтні, на терені Чикаґо і околиці, Збірку ювілейних пожертв для НТШ, на його ювілейні публікації.

Заплановані імпрези відбудуться під почесним Патронатом місцевих українських Церков, громадських організацій і товариств.

По ближчі інформації у справах святкувань можна звертатися до голови Комітету, на адресу: Проф. Юрій Мачук, 3126 Н. 76-та Евню, Елмвуд Парк, Ілл. 60635, або телефоном вечорами на число — (312) 456-1647, або на адресу секретаря Комітету: мґр Богдан Плешкевич, 2736 Н. Трой вул., Чикаґо, Ілл. 60647, телефон (312) 252-5172.

Річна Конференція УЗХ у Чикаґо

У днях 16 і 17 вересня ц. р. у Чикаґо, в Шератон готелі відбулася Конференція Українського Золотого Хреста, на яку з'їхалися делеґатки, майже, з усіх наших Відділів.

Пані Марія Квітковська, голова Центральної Управи УЗХ, привітала делеґаток і відкрила конференцію. Відразу відчувалося ділову атмосферу нарад. Крім звітів були також і доповіді. Найбільше застановилися ми над допомогою нашим політичним в'язням, бо всі розуміємо, що фонди мусять бути побільшені для цієї справи. Спільно шукаємо розв'язки та одноголосно приймаємо проєкт видання різдвяних карток з картин малярів з України. Після дискусії та узгіднення наших плянів нам вистачило ще часу й на мистецьку частину, яка проходила під назвою „Поклін Олені Телізі". Відкрила цю частину п-і А. Кузик, продеклямувавши вірш згаданої поетки „Поворот". Пані О. Семчишин сказала реферат про життя і творчість О. Теліги, представивши Олену Телігу, як постать нашої еліти, якої слідами пішли такі сучасні письменники, як Симоненко, Валентин Мороз, Чорновіл і всі ті, що борються за долю України.

Увечері відбувся бенкет разом з братньою організацією ОДВУ, яка в той час відбувала свій З'їзд у тім самім готелі. У бенкеті взяли участь представники різних організацій поміж ними — був губернатор стейту Іллиной, Ричард Оґілві з дружиною та дочкою. Бенкет заповнений великою програмою протягнувся аж до півночі.

Наступного дня у неділю, по вислуханні Богослужби, ми продовжували ще нашу конференцію. Хоча накопичились різні проблеми, ми всеж таки знайшли час на відпруження, яке нам дала поетеса Анна Черінь, читаючи свої недруковані поезії та гумореску на тему нашої конференції. По тім ще декілька рішень, проєктів, постанов і ми молитвою кінчаємо нашу конференцію.

В. Мушинська

Поховали посла сл. п. Василя Томина

Едмонтон. — З української католицької катедри св. Йосафата відбулася прощальна похоронна процесія на цвинтар Меморіял Гарденс, де поховано на вічний спочинок сл. п. Василя Томина, видатного українського канадійського діяча, посла до парляменту. Він помер на 67-му році життя. Його батько Максим Томин був одним із передових фармерів у Альберті, був секретарем сільських шкіл. За фахом сл. п. посол Василь Томин був учителем, працював у Плен Лейку й Моркембу й ін. місцевостях. Послом на округу Ґвитфорд був вперше вибраний у 1935 р. та згодом ще кілька разів був там переобраний, коли вже та округа звалася Вілінґдон. до 1971 року був послом з едмонтонської округи Норвуд, від 1959 року. Крім тих обов'язків, сл. п. посол Василь Томин був активний у Комітеті Українців Канади, в місцевому Народному Домі й ін. установах. Залишив дружину з сином, стареньку матір, двох братів та сестру.

У НЮ ЙОРКУ НА КАНАРСІ БАТЬКИ продовжують бойкотувати середню школу ч. 211, де вже вчаться 28 негритянських та порторіканських дітей. Поліція оберігає там лад і спокій, але більшість білих батьків не пускають на навчання своїх дітей, хоча цього й не підтримує управління школи.

Уряд Канади закликає фармерів сіяти більше пшениці

Оттава. — Вперше за багато років федеральний уряд Канади звернувся з заохоченням до фармерів, щоб вони сіяли більше зернових культур, особливо пшениці. Ціни на пшеницю піднялись у Канаді на 35 відсотків, один бушель пшениці коштує тепер 2 доляри 35 центів — найвищий кошт від 1950 року. Причина урядового заклику криється в тому, що Совєтський Союз уже закупив багато пшениці й плянує продовжувати такі закупи. Фахівці передбачають, що у липні 1973-го року в Канаді, через торгівлю з СССР, вже майже не буде запасів цього зерна, а може виявитись навіть нестача пшениці. Тому уряд, який донедавна платив фармерам, аби тільки вони не сіяли пшениці, нині закликає їх збільшити площу посівів з 22 мільйонів акрів землі, як було дотепер, до щонайменше 28 мільйонів акрів.

На Кубу прибула совєтська делеґація

Гавана. — Із Москви до Гавани прибула велика совєтська делеґація на чолі з міністром культури СССР Єкатєріною Фурцевой, яку вітав Ф. Кастро та ін. члени його уряду. Разом із Є. Фурцевою прибула багаточисельна балетна група Ленінградського оперового театру та по кілька артистів, музик і співаків із деяких „республік", у тому і з України, які мають репрезентувати на Кубі совєтське мистецтво. Вони братимуть участь у Днях совєтської культури на Кубі, з нагоди 50-ліття створення СССР. Московська „Правда", інформуючи про від'їзд делеґації до Куби, подавала, що в Гавані та в інших більших містах на Кубі „відбудеться фестиваль совєтських фільмів, відкриються виставки". У Москві на летовищі делеґацію проводив посол Куби в Москві Рауль Гарсія Пелаес.

Чотири великодержави потвердили свої права і відповідальність щодо Німеччини

Берлін. — Амбасадори трьох великодержав у Західній Німеччині і совєтський амбасадор у Східній Німеччині, які перевели 9 засідань почавши від 23-го жовтня ц. р., склали спільну заяву, що вони погодились щодо прав і відповідальности чотирьох переможних в останній світовій війні великодержав супроти поділеної Німеччини, при чому підкреслили, що час тісї їх відповідальности „не обмежений". У своїх нарадах вони брали на увагу переговори, які велися між урядами Західньої і Східньої Німеччини та їх рішення зголосити бажання стати членами Об'єднаних Націй. Текст порозуміння 4-ох великодержав буде проголошений щойно після ратифікування його всіма їх урядами.

ОМЕЛЯН МАЗУРИК НА ТРЬОХ ВИСТАВКАХ

Париж. — Випускник Краківської Академії Мистецтв, уродженець Лемківщини, який прибув до Парижу в 1967 році, мистець Омелян Мазурик показує свої твори на трьох осінніх виставках. Від 10 жовтня його твори виставлені в Парижі в ґалерії „Модерні картини", а в середині грудня відкриється його самостійна виставка в ґалерії при бульварі Распай ч. 72, де будуть показані найновіші праці мистця. Крім того, Омелян Мазурик бере участь у осінньому „Сальоні Незалежних", де виставляють також Олекса Грищенко та Л. Гуцулюк.

В невимовному смутку ділимося з Родиною, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в дні 4-го листопада 1972 року о год. 7:30 рано по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність, проживши 71 років, наш Найдорожчий БАТЬКО, ДІДУСЬ і ТЕСТЬ

бл. п.

ВОЛОДИМИР МАРКІВ

б. суддя на Рідних Землях.

ПАНАХИДА і ПАРАСТАС — у понеділок, 6-го листопада 1972 року о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. у Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН у вівторок, 7-го листопада 1972 р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра, а відтак на український православний цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

ЛІДА — дочка
ОРЕСТ ГЛЮТ — зять
АРІЯДНА і МАРКО — внуки
Ближча і дальша Родина в Америці і Україні

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 5-го листопада 1972 року у Трентоні, Н. Дж., спочив у Бозі на 82-му році життя наш Дорогий ТАТО і ДІДУСЬ

св. п. о. Протопресвітер

ФІЛІМОН КУЛЬЧИНСЬКИЙ

випускник Київської Духовної Академії 1914 року, професор Духовної Семінарії у Крем'янці на Волині, професор Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу в Канаді, голова Головного Церковного Управління УАПЦ в Бразилії, кол. настоятель української автокефальної парафії св. Юрія Переможця у Трентоні, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбудуться у Трентоні і в Бавнд Бруку, а Тіло Покійного, згідно з Його останньою волею, буде перевезено на Вічний Спочинок до міста Курітіби у Бразилії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

Проф. ВОЛОДИМИР КУЛЬЧИНСЬКИЙ — син
ЛІДА ДЕЙНЕКА — племінниця
ГАЛЯ ОСТРЯНСЬКА — племінниця
та Родина у Бразилії і в Україні

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Товаришів по Зброї, що в суботу, 4-го листопада 1972 року несподіно, упокоївся в Бозі, наш Дорогий і Незабутній ДРУГ

бл. п.

ІВАН ВОРОБЕЦЬ

кол. вояк 1 УД УНА, проживши 49 років.

ПАНАХИДА — у вівторок, 7-го листопада 1972 року о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — в середу, 8-го листопада 1972 року о год. 9-ій ранку.

Осиротив дві доньки.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЗІ і ТОВАРИШІ ПО ЗБРОЇ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 31-го жовтня 1972 року в Підволочиськах, Зах. Україна, відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

АГАФІЯ з КАВЕЦЬКИХ ШЕВЧУК

Горем прибиті:

донька — ІРЕНА КОЛОДІЙ з мужем ЕВГЕНОМ
син — ВОЛОДИМИР в Австралії
синова — СОФІЯ в Польщі
внучка — АРКАДІЯ з мужем ІГОРЕМ
внук — МИХАЙЛО
внук — ІВАН з дружиною і дитиною в Польщі
внучка — ТЕРЕСА з мужем в Польщі
та ближча і дальша Родина тут і в Україні

ЗАСЕКРЕЧЕНИЙ МАРКС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

коді до цього. У висліді анексії Туреччини і Греції вона опанувала б чудові морські порти... Захопивши Константинополь, вона стояла б біля брами до Середземного моря; захоплення Дураццо та альбанського берега вивело б її на саму середину Адріятичного моря; британські острови були б на виду, і до Мальти треба було б плисти не більше як 36 годин... Неправильний і звивистими лініями прокладений західній кордон імперії, зле узгіднений з природними кордонами, зажадає виправлення. І скінчиться це тим, що природним буде видаватися кордон Росії, що проходить від Данцігу або, може, від Штеттіну до Трієсту. І як одно завоювання неминуче викликає друге, одна анексія тягне за собою нову, другу, так само вірне й те, що завоювання Туреччини Росією стане лише приводом для анектування Угорщини, Прусії, Галичини..."

Маркс писав про ці загарбницькі пляни російського царату, не припускаючи, очевидно, революції в Росії. Революція сталася, „країна змінилась", але політика Москви, що її провадили Іван Калита, Іван III і Петро І, залишилась незмінною, коли до влади прийшли марксисти - ленінці. Різниця лише в тому, що Москва тепер не лише окупує й русифікує сусідні та дальші країни, а й силою обертає їх на Маркcову - Ленінову віру. Чи не посміялась історія з Маркса, що політику російської агресії, так ним осуджувану, веде Москва з його ім'ям і під його прапором?

Росію Маркс називає країною напівазіятською своїм укладом, звичаями, традиціями і установами. Війни на Балканах, що їх вела Росія ніби для визволення слов'ян з турецького ярма, він називає „прокладанням шляху для експансії, підготовою вигідної позиції".

„Сотні російських агентів, — писав Маркс, — роз'їжджали по Туреччині. Їх стараннями православний цар став для грецьких християн, як голова гнобленої Східньої Церкви, як її природній опікун і в кінцевому висліді її визволитель".

Тепер десятки тисяч совєтських агентів працюють як техніки і дорадники в країнах Африки, Азії і Південної Америки, представляючи Москву — центр комуністично - марксистської псевдоцеркви — як оборонця і опікуна всіх гноблених капіталістами народів. І чи не є це іронія історії, яка глузує з основоположника цієї псевдорелігії?

Який же вихід з того становища бачить Карл Маркс? — „Пониження реакційних західніх урядів і їхня очевидна нездібність захищати інтереси европейської культури від російської експансії мусять викликати загальне обурення серед народів, які від 1849 р. дали себе підкорити пануванню контрреволюції".

Як бачимо, зовсім іншою дорогою, як її визначив для европейських народів Маркс, пішла історія: їхні уряди не обурюються проти Москви, а навввипередки запобігають ласки у цієї найбільш контрреволюційної т е п ер країни, що прикривається фальшивою вивіскою СССР.

Карл Маркс, ненавидячи Росію, вірив, що вибухне загальна революція, в якій Росія „зустрінеться із своїм справжнім п р о тивником", що, ведучи проти неї наступ „західньої культури, р о з трощить російський колос". Тим часом Росія, „несучи в собі монгольські первні, залякує, обдурює і осліплює інших своєю позірною могутністю".

І проте, — пише Маркс, — „не можна забувати про тих, хто твердить, що Росії належить майбутнє, а Західній Европі лише минуле. Росія, цей деспотичний уряд, ця варварська раса має таку енергію і активність, яких годі шукати у монархії старіших держав".

Очевидно, Маркс хотів би, щоб Росія була знищена внаслідок загальної війни проти неї західніх держав. І прославлювану боєздатність російської армії називає „обманним міражем". Росія перемагала завжди, пише він, тільки слабших від себе. „Не в суворому героїзмі норманської епохи, а в кривавій трясовині монгольського рабства зародилась Московія, і сучасна Росія є ні чим іншим, як перетвореною Московією".

Совєтські марксисти твердять, що „Маркс цікавився також історією України. Він, мовляв, високо оцінював ролю Запорізької Січі в історії українського народу, назвавши її „козацькою республікою". Але при цьому совєтські марксисти зовсім перекручують Маркса, який писав дослівно так: „Ще сьогодні цікаво відзначити, яких зусиль докладала Москва — зовсім як сучасна Росія — для боротьби з республіками: першим етапом цієї боротьби був Новгород та його колонії, потім — республіка козаків і останнім етапом була Польща. Ланцюги, якими монголи тримали в рабстві Москву, Іван вирвав у них, очевидно, лише для того, щоб ними зв'язати ті руські республіки... Вистачить замінити імена й дати і ми матимемо переконливий доказ того, що між політикою Івана III і політикою сучасної Росії не тільки існує схожість, але їх об'єднує цілковита тотожність".

Чи зміниться щось у цій цитаті, коли в ній замість сучасну Маркові Росію замінити совєтською Росією?

Це лише кілька цитат із статтей о с н овоположника теорії історичного матеріялізму. „Учення Маркса всесильне, тому що воно правильне", — писав Ленін (Твори, т. 19, ст. 3). Тож варто було б і ці „правильні", але замовчувані совєтськими марксистами - ленінцями статті видати мовою російською та мовами народів СССР і систематично передавати їх через радіо до відома всіх тих з партійними квитками і без квитків, хто Марксові ще поклоняється.

Фестиваль націй в Покіпсі, Н. Й.

28 і 29-го жовтня ц. р. тут відбувся фестиваль націй спонзорований рухливою організацією Джейсіс, в якому взяло участь 29 представників різних націй. Кожна з них мала свій доволі великий кіоск у спортовій залі місцевого коледжу, кожна з них могла виступати зі своєю програмою в суботу увечорі на великій сцені цієї ж залі.

89-ий Відділ СУА в Кергонксоні радо використав цю нагоду, щоб показати українську культуру на тлі інших. Уже на балі, що відбувся напередодні відкриття фестивалю, українська група створила добре враження, а наша виставка і вечірній виступ у суботу танцювального ансамблю Гензи були справжнім тріюмфом. Різьблені й інкрустовані предмети, тканини, вишивки, ляльки й бандура викликували захоплення глядачів, може найчисленніше зібраних саме коло українського кіоску. Неодин із них з гордістю признавався до українського походження, нав'язувались відразу щирі розмови й ми обіцяли завітати до них з колядою у різдв'яну пору. А вже найбільшу пропагандивну роботу зробила наша членка Ольга Василик, що писала писанки, які тут же можна було й набути. Вона пояснювала, що вмілість писати писанки живе в українських родинах - переказувана мотір'ю дочкам, й перенесена сюди за океан, щоб продовжувати закорінену віками традицію. Наше печиво розходилося зі швидкістю, якої ми не передбачали й не приготовили потрібної кількости. Під час танцювального виступу ансамблю Гензи заля греміла оплесками захоплення.

Тепер у нас приязні зв'язки зі спонзорами імпрези, що не щадила слів щирого признання для нашої працьовитости, багатства нашої культури та краси народного мистецтва.

Д. Г.

Зближається одинадцята пластова Орликіяда

Ню Йорк. (У.Л.) — Надійшов прибраний кольорами осені листопад. Місяць Героїв нескореної української Нації, місяць незаступимого Патрона Українського Пласту св. п. Кир Андрея і місяць пластових Орликіяд. Як уже від десять років, так і цього року 8-ий Курінь УПС ім. Григора Орлика приготовляється до переведення одинадцятої вже Орликіяди. Орликіяда — це імпреза-змаг пластового юнацтва, яку Курінь Орликівців влаштовує другої неділі в листопаді кожного року. В тому місяці припадають річниці народин і смерти Патрона Куреня — Великого Мазепинця Григора Орлика.

Цьогорічна Орликіяда, як і дві попередні, відбудеться на Союзівці. Різниця між ними лиш в тому, що цьогорічна відбудеться у двох днях: суботу й неділю — 11 і 12 листопада, з пластовою вечіркою в суботу. В ній бере участь аж 16 Пластових Станиць, від Вашингтону на півдні аж до Амстердаму на півночі, зголошуючи до змагу 340 юних учасників-змагунів.

Урочисте відкриття Одинадцятої Орликіяди відбудеться в суботу, 11-го листопада, о год. 2-ій по пол., а закінчиться день вибором нових Гетьманича й Гетьманівни Орликіяди, які, як перша пара, започаткують пластову вечірку. В неділю 12-го листопада по Богослуженні о год. 9-ій ранку, відбудеться мистецька частина змагу Орликіяди, яка закінчиться приблизно біля год. 4-ої по полудні роздачею нагород для першунів змагу.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Середа, 8 листопада 1972

КОНСЕРВАТИВНИЙ УРЯД ЕДВАРДА ГІТА У БРИТАНІЇ ПРОГОЛОСИВ замороження цін і платень та дивіденд від інвестицій на час трьох місяців. Даний законопроєкт передбачує право уряду продовжити замороження на дальших 60 днів. Прем'єр Едвард Гіт заявив у парляменті, що був присилуваний зробити цей крок внаслідку відмови промисловців і робітників, щоби вони добровільно обмежили свої вимоги щодо зросту цін і платень. Прем'єр Гіт покликався на добрий наслідок подібного розпорядження в Америці. Це засіб боротьби проти інфляції.

ЗАХІДНЯ І СХІДНЯ НІМЕЧЧИНИ УЗГІДНИЛИ остаточно пакт про нормалізацію своїх взаємин. Обидві частини поділеної Німеччини обміняються міністрами з функціями амбасадорів і признали право одна одній старатися за членство в Об'єднаних Націях. Але той пакт увійде в силу щойно після парляментарних виборів, які в Західній Німеччині відбудуться 19-го цього місяця і будуть наче плебісцитом щодо того пакту.

і паралізує діяльність тієї установи. Індіяни вимагають більше уваги, більше фондів та більших прав для самоуправління. Демонстрантами керує молодий індіяський діяч Вернон Беллекурт. Демонстранти домагаються звільнення деяких, на їх гадку, несумлінних працівників у Бюрі для індіянських справ та зустрічі з представниками Адміністрації президента Ніксона для обговорення їхніх проблем. Індіяни домагаються також ревізії договорів з Адміністрацією і потвердження їхніх прав на землю, що належала їхнім предкам.

У НЮ ЙОРКУ В ДІЛЬНИЦІ ФОРЕСТ ГІЛЛ поліція заарештувала 17-літнього Лоуренса Берсона, який намагався знасилувати вагітну жінку, при якій були ще двоє дітей. Він погрожував їй ножем, але жінка почала кричати й так боронилась, що злочинець злякався і втік. Під час слідства той Берсон признався, що він завжди погрожував ножем своїм жертвам. Він знасилував уже чотирьох жінок, у тому 23-річну службовичку. Берсона випустили на свободу під заклад 15 000 долярів, заки буде суд.

КОСМІЧНА АВТОМАТИЧНА СТАНЦІЯ „Піонер-10" запущена в космос у березні 1972 року американськими науковцями в напрямку до плянети Юпітер, пролітає тепер через Астероїдний пояс, де на ту станцію чекає багато небезпек. Головна з них — зіткнення з малим небесним тілом астероїдом, яких є безліч у тому районі сонячної системи. „Піонер-10" пролетів уже через половину Астероїдного пояса й не передав ніяких тривожних вісток.

ПРОВІДНИКИ СТРАЙКАРІВ У ЧІЛЕ звернулися з закликом до шоферів вантажних авт і технічної обслуги лікарів, інженерів та інших, щоб вони повернулися знову до праці. Страйк тривав у Чіле майже чотири тижні. Сотні тисяч людей протестували проти політики соціялізації господарства, яку намагається провадити уряд президента - марксиста д-ра Алленде. Сподіваються, що з припиненням страйку уряд відкличе також „поліційну годину", запроваджену майже у всій країні.

У ВАШИНГТОНІ ВЕЛИКА ГРУПА молодих індіян захопила силою приміщення Бюра для індіянських справ

ПРЕДСТАВНИК ВЕЛИКОГО ФІНАНСОВОГО СВІТУ Джеймс Нідгем, президент Ню Йоркської Біржі, прийняв запрошення й незабаром відлетить до Москви. Його запросив на „ділові переговори" совєтський Банк для закордонної торгівлі.

ЗА ПІВТОРА РОКИ ВІДКЛАВ ДО БАНКУ понад 100 000 долярів колишній юрвоткорнсул міського управління Ню Йорку Сенфорд Енгельгардт якого вже звільнили з праці. Він діставав річно 18 400 долярів, але за півтора роки поклав до банку понад 100 000 долярів, і не зміг пояснити, як це він зміг так доробитись. Його знято з праці за розпорядженням окремого комісара Роберта Роскіна, який досліджує зловживання працівників у Ню Йорку.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН КУРТ ВАЛЬДГАЙМ ЗВЕРНУВСЯ до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з закликом, щоб вона вжила заходів для міжнародного поборювання злочинства. Мовляв, злочинство прийняло в різних країнах світу такі розміри що погрожує загиренням новітнього суспільного ладу.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ ПЕРЕВІВ зміни у своєму уряді. Міністром закордонних справ залишився сер Алек Даґлес Гюм.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ ЮМЕТ ІНОНІ ЗРІКСЯ свого місця в парляменті й виступив із своєї Республіканcько - народної партії, заявивши, що він кандидуватиме до сенату. Іноні був найближчим співробітником турецької республіки Кемаля Ататурка. Він був у різні часи президентом, прем'єром і міністром закордонних справ та засідав в парляменті 52 роки. Він має тепер 88 років. Його заяву перечитала журналістам його 15-тирічна внучка.

ЯПОНСЬКА ПОЛІЦІЯ РОЗЗБРОЇЛА й арештувала безробітнього Татсуї Накаока з фальшивим паспортом Генрі Вонга з Сан Франсіско, який схопив був пасажирський літак над Японією із 127 особами в ньому та зажадав був два мільйони долярів і відставлення на Кубу в заміну за звільнення пасажирів і залоги. Японський уряд погодився на ті вимоги, дав йому гроші і він звільнив всіх та пересівся до другого літака, який мав завезти його на Кубу але у тому літаку були скриті поліціянти, які кинулись на нього і роззброїли його.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ БУДЕ скасований декрет про право властей арештувати будь-кого на основі самої підозри і тримати безтерміново без суду і слідства. Арештованих будуть переслухувати перед призначеними згори трьома суддями, які будуть рішати, чи звільнити арештованого чи притримати його.

ТАРЗАН, Ч. 6839, Тарзан і Улі залишаються самотніми в джунґлії

Розуміючи важливість нової місії Тарзана, освічений вождь Улі з країни булів — замаскований як член примітивного племени, — наполягає, щоб ділити небезпеки тієї місії — як гелікоптер продовжує летіти до Тарзанового міста з медсестрою Наомі.

Медсестра Наомі, Тарзане, ще не розуміє нашої Африки, але вона має велике серце — для тебе! Вона лякається, що злі люди вб'ють тебе!

Злі люди не можуть вбити те, чого не бачитимуть, Улі! Скрийся в хащах надолині, під час коли я стежитиму за ними з шпилів дерев!